

Afronding analysefase Informatiehuis Geluid

Afsluitend rapport

RIVM briefrapport 2016

Dolf de Gruijter - Dorien Lolkema

Versie : 22 december 2016 (eindconcept)

Publiekssamenvatting

Afronding analysefase Informatiehuis Geluid

Het Rijk en de decentrale overheden werken samen aan de ontwikkeling van de Omgevingswet en het bijbehorende digitale stelsel, dat informatie over de fysieke leefomgeving zal samenbrengen en ontsluiten. Dit wordt het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) genoemd. Dit nieuwe stelsel zal uit drie hoofonderdelen bestaan: gebruikstoepassingen (zoals een portaal, een loket), een infrastructuur en Informatiehuizen. Op dit moment worden tien Informatiehuizen voorzien, waaronder die voor Geluid. Elk Informatiehuis zal de totale stroom van gegevens, gericht op het onderwerp van het betreffende huis, vanaf de data bij de bronhouders tot aan de informatieproducten voor gebruikers organiseren. Het RIVM is de beoogde huismeester van de Informatiehuizen Geluid en Lucht.

Deze rapportage beschrijft de hoofdpunten, die uit de analyse voor het Informatiehuis Geluid in 2015-2016 naar voren zijn gekomen, en het perspectief op de aanpak van de verdere ontwikkeling.

De huidige informatievoorziening op het gebied van geluid is als volgt te karakteriseren. Er zijn al veel gegevens beschikbaar, maar de kwaliteit van de gegevens is wisselend. Zo worden gegevens gebrekkig geactualiseerd en bestaan er diverse, vaak lokaal ontwikkelde en niet geharmoniseerde geluidsmodellen. Gegevens zijn, anders dan op andere terreinen zoals lucht, verspreid over vele bronhouders en niet centraal ontsloten. Voor het (centraal) digitaal beschikbaar stellen van kwalitatief betrouwbare data is een (aanzienlijke) verbetering nodig op het gebied van invoergegevens, rekenmodellen en toetsingskaders. De stap van de huidige naar de gewenste situatie vormt inhoudelijk, procesmatig en qua cultuur een grote uitdaging.

In de toekomstige informatievoorziening op het gebied van geluid is een eerste prioriteit dat de basisgegevens op het gebied van geluid (invoergegevens, rekenmodellen, toetsingskaders) in ieder geval op een basiskwaliteit gebracht worden. Geluiddata moeten derhalve 'op orde zijn'. Dit levert basis informatieproducten op, en is noodzakelijk om als volgende stap ook andere/nieuwe informatieproducten te kunnen ontwikkelen. Daarnaast heeft de ontwikkeling van (nieuwe) informatieproducten, die uit de nieuwe wetgeving voortvloeien, prioriteit. Deze twee werkpakketten (data op orde, nieuwe wettelijke informatieproducten) moeten hoe dan ook uitgevoerd worden. Een derde werkpakket betreft de ontwikkeling van andere informatieproducten, waarvoor een ontwikkellijst met ideeën en suggesties voor mogelijke nieuwe informatieproducten bijgehouden wordt. Op dit moment bestaan diverse onzekerheden op het gebied van regelgeving, beleid en bestuurlijke besluitvorming in het kader van het DSO. Om die reden wordt ervoor gekozen om de ontwikkeling van (basis) informatieproducten in het Informatiehuis Geluid stap voor stap, kortcyclisch en iteratief te laten plaatsvinden, met veel betrokkenheid van eindgebruikers en in een multidisciplinair team. Waar mogelijk wordt gewerkt in een proeftuin/pilotaanpak waarbij een realistisch beeld gevormd kan worden van de bruikbaarheid en kosten van voorziene informatieproducten en waar mogelijk deze in een praktijksituatie beproefd kunnen worden.

Synopsis

Afronding analysefase Informatiehuis Geluid

Kernwoorden:

Omgevingswet, Digitaal Stelsel Omgevingswet, analyse Informatiehuis Geluid 2015-2016

INHOUDSOPGAVE

	Bladzijde
I. VOORWOORD	5
II. SAMENVATTING	7
III. ACHTERGROND EN ACTIVITEITEN ANALYSEFASE	15
1. Algemene achtergrond	15
2. Activiteiten analysefase	20
IV. CONTOUREN INFORMATIEHUIS GELUID 2018/2019-2024	23
1. Informatiehuis Geluid 2018/2019	24
2. Informatiehuis Geluid 2024	25
3. Samenvatting noodzakelijke randvoorwaarden	27
V. WERKAGENDA 2018/2019 – 2024	30
BIJLAGEN	33
1. Resultaten IST analyse	34
2. (aanzet) Voorlopige lijst ideeën nieuwe informatieproducten (ontwikkellijst)	41
3. Aandachtspunten uit de praktijk voor ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid	44

Hoofdstuk I. VOORWOORD

De Omgevingswet wil nieuwe duurzame ontwikkelingen in de samenleving mogelijk maken en wettelijk ondersteunen. Met de Omgevingswet en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving streeft de regering vier verbeterdoelen na:

1. Vergroten van de inzichtelijkheid, de voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
2. Bewerkstelligen van een samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;
3. Vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte door een actieve en flexibele aanpak mogelijk te maken voor het bereiken van doelen door de fysieke leefomgeving
4. Versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Digitalisering is een belangrijk hulpmiddel voor een goede en eenvoudige uitvoering van de Omgevingswet. Het stelt initiatiefnemers in staat om snel te beschikken over de juiste informatie over de kwaliteit van de leefomgeving, en over de regels die daar gelden. Hierdoor kunnen onderzoekslasten worden verlaagd. Het stelt burgers, bedrijven en overheden in staat om eenvoudiger informatie met elkaar uit te wisselen. Het biedt kansen om besluitvorming en procedures te versnellen en te verbeteren.

Om betrouwbare gegevens uit de beleidsdomeinen van de Omgevingswet beschikbaar te stellen, is voor elk domein een Informatiehuis voorzien. Een informatiehuis zal de totale stroom van gegevens binnen het betreffende domein vanaf de data bij de bronhouders tot aan de informatieproducten voor gebruikers organiseren. Het gaat hierbij onder meer om het maken van afspraken met aanleverende instanties en met de centrale voorzieningen van het digitaal stelsel, het ontwikkelen van informatieproducten aansluitend op de behoefte van gebruikers en het beheren van toetsingsinstrumenten. Het RIVM is de boogde huismeester van de Informatiehuizen Geluid en Lucht.

Het voorliggende rapport beschrijft de kernpunten, die uit de analyse voor het Informatiehuis Geluid in 2015-2016 naar voren zijn gekomen, en het perspectief op de aanpak van de verdere ontwikkeling, uitgaande van een daartoe strekkende bestuurlijke besluitvorming. Dit rapport houdt rekening met voortschrijdend inzicht in het kader van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en recente ontwikkelingen op het gebied van onder andere regelgeving. In het vervolg van het rapport zal, daar waar in dit rapport gesproken wordt over deze verdere ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid, steeds ervan uitgegaan worden dat een hiertoe strekkende bestuurlijke besluitvorming heeft plaats gevonden.

Deze analyse is uitgevoerd in opdracht van het Programma Implementatie Omgevingswet. Het Ministerie beoogde met de analyse inzicht te verkrijgen in de scope, governance, inhoud, datakwaliteit en de veranderopgave van de huidige situatie (gegevensvoorziening suboptimaal) naar de toekomstige situatie waarin de gegevensvoorziening per inhoudelijk domein optimaal georganiseerd is in een Informatiehuis.

Het rapport baseert zich deels op bevindingen, die in een aantal eerdere (interne) RIVM werkdocumenten¹ en onderzoeksrapporten zijn opgenomen, en deels op een aantal onderzoeksresultaten uit de tweede helft van 2016 (inzake signaleringskaart, industrieterreinen, informatie gebruikers). Door voortschrijdend inzicht in het kader van het DSO en recente ontwikkelingen zijn sommige bevindingen uit de eerdere documenten minder relevant geworden. Zo heeft de visie op het DSO zich ook gaandeweg verder ontwikkeld, en is in dat kader de lijn uitgezet dat het DSO het digitaal beschikbaar maken van omgevingsdocumenten en gegevens(verzamelingen) uit de gehele beleids- en uitvoeringsketen ondersteunt. Toezicht en handhaving vallen daardoor binnen de scope binnen het DSO. Ook gaat het nu om het informeren van 'de' gebruiker terwijl eerst de nadruk meer lag op betrokkenen rondom een bepaald initiatief.

Ten tijde van de analyse en het opstellen van het onderhavige rapport waren de juridische, bestuurlijke en beleidsmatige kaders nog niet geheel uitgekristalliseerd. Tegen deze achtergrond hebben (bepaalde) bevindingen uit de analyse een voorlopig karakter.

De analyse voor het Informatiehuis Geluid is uitgevoerd met inbreng van diverse partijen (met name bronhouders, gebruikers, deskundigen). Dat betekent niet dat de inhoud van dit rapport op alle onderdelen door alle betrokken partijen wordt onderschreven. Ook in de volgende stappen van de (voorbereiding van de) ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid is de actieve inbreng van diverse actoren (gebruikers, dataleveranciers, deskundigen) van essentieel belang.

Leeswijzer

De opzet van dit rapport is als volgt. Hoofdstuk II geeft een samenvatting van de bevindingen uit de analyse. Hoofdstuk III beschrijft de relevante achtergrond en de uitgevoerde (soorten) activiteiten in de analysefase. Hoofdstuk V schetst als ambitie de mogelijke contouren van het Informatiehuis Geluid op de kortere termijn (2018/2019) en op de langere termijn(2024). Deze beelden moeten niet als doelstellingen beschouwd worden, maar als een inspirerende 'stip op de horizon', die houvast kunnen bieden voor het bepalen van de concrete werkpakketten. Hoofdstuk VI sluit af met de mogelijke werkagenda 2017-2024.

¹ Nadere analyse en contouren Informatiehuis Geluid (RIVM werkdocument, 18 december 2015); Werkdocument: Nadere verkenning vraagsturing en gebruikersbehoeften Informatiehuis Geluid (RIVM, 2016); Verkenning & Advies Wegverkeersgegevens DSO (RIVM, 2016)

Hoofdstuk II. SAMENVATTING

Het Rijk en de decentrale overheden werken gezamenlijk aan de ontwikkeling van de Omgevingswet en het bijbehorende digitaal stelsel, dat informatie bevat over de fysieke leefomgeving: het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Met het DSO wordt verbetering van de beschikbaarheid, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de gegevens, benodigd voor de uitvoering van de Omgevingswet, beoogd. Dit heeft voordelen voor burgers, bedrijven en overheden: men kan snel beschikken over de juiste informatie over de kwaliteit van de leefomgeving en de regels die daar gelden.

Onderzoekslasten worden verlaagd, en besluitvorming en procedures kunnen naar verwachting versneld en verbeterd worden.

Het vernieuwde stelsel digitale omgevingsvoorziening zal de gegevens over tien inhoudelijke domeinen (lucht, geluid, water, ruimte, bouw, natuur, externe veiligheid, cultureel erfgoed, bodem, afval) ontsluiten. Vraagsturing zal in het DSO centraal staan.

Het stelsel zal uit drie hoofdonderdelen bestaan: gebruikstoepassingen (bijvoorbeeld een portaal, een loket), een infrastructuur en Informatiehuizen. Op dit moment worden tien Informatiehuizen voorzien, waaronder die voor Geluid. Elk Informatiehuis zal de totale stroom van gegevens vanaf de data bij de bronhouders tot aan de informatieproducten voor gebruikers organiseren. Het gaat hierbij onder meer om het maken van afspraken met aanleverende instanties en met de centrale voorzieningen van het digitaal stelsel, het ontwikkelen van informatieproducten aansluitend op de behoefte van gebruikers en het beheren van toetsingsinstrumenten. Elk Informatiehuis kent een zogenaamde huismeester. Het RIVM is de beoogde huismeester van de Informatiehuizen Geluid en Lucht.

Het onderhavige rapport beschrijft de hoofdpunten die uit de analyse voor het Informatiehuis Geluid in 2015-2016 naar voren zijn gekomen, en die op het moment van afronding van de analysefase nog steeds (gelet op de ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en beleid) actueel zijn. Deze hoofdpunten kunnen benut worden voor de inhoud en aanpak van de volgende stappen in het werkproces.

De hoofdpunten uit de analyse worden in dit rapport aan de hand van drie kernvragen beschreven, die voor de inrichting van het vervolgproces bepalend zijn:

- *Hoe is de huidige situatie van informatievoorziening op het gebied van geluid?*
- *Aan wat voor informatie/informatieproducten hebben gebruikers behoefte?*
- *Hoe moet het vervolgproces van verdere ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid ingericht worden?*

Het volgende beeld komt uit de analysefase naar voren.

Hoe is de huidige situatie van informatievoorziening op het gebied van geluid?

Geluid heeft vanaf de jaren 70 van de vorige eeuw een proces van ontwikkeling en beleidsvernieuwing doorgemaakt. De regelgeving is in de loop der jaren complex geworden, versnipperd in verschillende regelgeving. Dit heeft ook effecten gehad op de informatievoorziening. Het ingezette proces van beleidsvernieuwing heeft mede geleid tot aanpassing van de geluidregelgeving, die ten tijde van de analysefase nog niet geheel is afgerond.

Op dit moment zijn op het gebied van geluid al veel gegevens aanwezig. Echter, anders dan bijvoorbeeld bij lucht, zijn de gegevens verspreid over vele bronhouders en niet centraal ontsloten. Bij luchtkwaliteit is een veel grotere behoefte om systematisch alle bronnen in binnen-en buitenland in kaart te brengen, omdat luchtverontreinigende stoffen zich over duizenden kilometers kunnen verspreiden. Dat heeft geresulteerd op het gebied van luchtkwaliteit in systemen om emissies te reguleren en te registreren en in modellen voor de verspreiding op diverse geografische schalen. Die behoefte ontbrak bij geluid, waar de effecten veelal lokaal optreden. Geluidgegevens worden in de huidige situatie vaak gebrekkig geactualiseerd, en er is een verscheidenheid aan vaak lokaal ontwikkelde, niet geharmoniseerde geluidsmodellen. In de eerste analyse in 2014² werd dan ook gesteld dat voor het Informatiehuis Geluid 'het stoplicht op rood stond': de meeste elementen zijn nog niet aanwezig en de samenwerking moet op gang komen'. Dit beeld is in de vervolganalyses bevestigd en verder geconcretiseerd. Een belangrijke stap daarin is de analyse naar de zogenaamde IST situatie, die in 2015 door RHDHV is uitgevoerd. Uitgangspunt van deze analyse is dat de driehoek van toetsingsinstrumenten, rekenregels/instructies en data de kwaliteit bepaalt. De analyse maakt een overzicht van de benodigde databestanden voor de werkvelden wegverkeer en spoor, industrie en luchtvaart. De samenvatting van de kwaliteitsbeoordeling voor deze werkvelden is in de tabel hieronder samengevat weergegeven.

Tabel 1: Samenvatting van de kwaliteitsbeoordeling volgens de drie b's voor de werkvelden wegverkeer, spoor, industrie en luchtvaart.

	Wegverkeer	Spoor	Industrie	Luchtvaart
Toetsinstrumenten				
Rekenregels				
Modellen				
Kaders & Richtlijnen				
Data				

Legenda		Onvoldoende
		Voldoende
		Goed
		Zeer goed

² In de factsheets (juli 2014) opgesteld voor de programmadefinitie GOAL, is een stoplichtclassificering gehanteerd (groen, oranje, rood).

De *bruikbaarheid* van data voor de werkvelden *wegverkeer*, *spoor* en *industrie* is aangemerkt als voldoende, maar kan aanzienlijk verbeterd worden. De benodigde data is wel beschikbaar, maar vaak niet direct bruikbaar. De noodzakelijke bewerking laat ruimte voor interpretatie. Dit heeft gevolgen voor de bestendigheid. De *bestendigheid* van kaders & richtlijnen voor de werkvelden *wegverkeer* en *spoor* is aangemerkt als voldoende, maar kan verbeterd worden doordat de rekenregels ruimte overlaten voor interpretatie bij het omzetten naar modellen.

De *beschikbaarheid* van modellen voor het werkveld *industrie* is aangemerkt als voldoende, maar kan aanzienlijk verbeterd worden. Het gaat hierbij om de gezoneerde industrieterreinen.

Voor het werkveld *luchtvaart* is de IST-analyse uitgevoerd met in gedachten het zelf uitvoeren van berekeningen aan luchtvaartlawaai. Dit is relevant voor het doen van cumulatieve berekeningen, maar niet voor de directe toetsing aan beperkingengebieden en contouren.

Belangrijke inhoudelijke knelpunten in de huidige situatie liggen op de terreinen Geo-informatie; BAG, AHN, schermen en wegdekken, vertaling RMV's naar modellen, verkeer, gezoneerde industrieterreinen, industrielawaai, geluidregisters, hogere waarden en luchtvaartlawaai. Al deze knelpunten zullen (uiteindelijk) op de een of andere manier voor het Informatiehuis Geluid aangepakt moeten worden. Hierbij zal nog bezien moeten worden waar en hoe deze knelpunten het beste aangepakt kunnen worden (sommige zijn ook op andere inhoudelijke domeinen relevant).

De bevindingen van de IST-analyse zijn meer en detail in bijlage 1 opgenomen.

Welke gegevens vereist zijn, hangt ook af van de eisen die de regelgeving stelt. Hoewel regelgeving altijd in ontwikkeling is, wordt ten tijde van deze analyse de regelgeving vernieuwd. Deze is nog niet geheel uitgekristalliseerd, waardoor de eisen die de nieuwe regelgeving aan de informatie stelt niet geheel definitief bepaald kunnen worden.

De ontwikkeling in het Informatiehuis Geluid hangt ook samen met de ontwikkeling van de andere Informatiehuizen en het DSO als geheel. Zo worden bijvoorbeeld bepaalde gegevens in meer dan één Informatiehuis gebruikt, zoals gegevens over de eigenschappen van de weg of de kenmerken van het verkeer. Met dergelijke samenhangen met andere Informatiehuizen moet ook rekening gehouden worden.

Het is van belang dat er geen verslechtering optreedt in het niveau van de huidige (digitale) informatievoorziening, zo is er vanuit de praktijk gewaarschuwd. Eerdere ervaringen met veranderingen in regelgeving, bestuur en organisatie (bijv. veranderingen in verantwoordelijkheden) laten zien dat veranderingen kunnen leiden tot onduidelijkheid en versnippering, en vermindering van de kwaliteit van data. Dit vraagt een specifieke aanpak, en aandacht voor transitievraagstukken. Door een gerichte aanpak op het gebied van ontwikkeling en implementatie (kortcyclisch werken, betrokkenheid van gebruikers, incrementeel werken) kunnen risico's geminimaliseerd worden.

Al met al vormt de stap van de huidige situatie (informatie verspreid over vele bronhouders, gebrekkige actualisatie, verschillen in rekenmodellen) naar een centrale ontsluiting van geluidgegevens, die voldoet aan een basiskwaliteit, een grote uitdaging: zowel inhoudelijk, als procesmatig (werkwijze) en qua cultuur. Om deze stap met succes te kunnen zetten zijn essentiële basisvoorwaarden: bestuurlijke consensus en besluitvorming, heldere financiële kaders en een stap bij stap aanpak met actieve inzet van gebruikers.

Aan wat voor informatie/informatieproducten hebben gebruikers behoefte?

In de analysefase zijn niet alleen knelpunten in de huidige informatievoorziening op het gebied van geluid, maar zijn ook de informatiebehoeften van gebruikers in beeld gebracht. Zoals ook uit analyses op andere beleidsgebieden naar voren komt, levert dat een voorlopig, en gedifferentieerd beeld op. Verschillende soorten gebruikers (o.a. bevoegd gezag, marktpartijen, burgers, bronbeheerders, initiatiefnemers) hebben verschillende informatiebehoeften en verschillende kennisniveaus. Een professionele gebruiker (bijv. een bevoegd gezag, een adviseur) heeft behoefte aan andersoortige informatie van een ander detailniveau dan een geïnteresseerde burger. Deze wensen kunnen bovendien per gebruiker ook per beleidsfase verschillen (planvorming, beleidsvorming, uitvoering, toezicht en handhaving). Extra complicatie is dat de juridische context ten tijden van de analyse nog niet geheel uitgekristalliseerd is. Zo is ten tijde van het opstellen van de onderhavige rapportage de consultatie van de vier ontwerp -algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) onder de Omgevingswet afgerond: het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en het Omgevingsbesluit (Ob). De vier ontwerp-AMvB's zijn tussen 1 juli en 16 september 2016 via internetconsultatie opengesteld voor reacties vanuit de samenleving. De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft bij brief van 18 november 2016 (TK, vergaderjaar 2016-2017, 33 118, nr. 44) de Tweede Kamer geïnformeerd over de resultaten en aangekondigd dat de AMvB's zullen worden aangepast en ter advisering voorgelegd aan de Raad van State. Het totale nieuwe systeem van regelgeving, relevant voor geluid, stelt bepaalde eisen aan de informatie(behoefte) en is nog aan verandering onderhevig. De behoeften van gebruikers is op dit moment dan ook niet in detail te bepalen en staat nog niet vast.

Wel zijn enkele algemene lijnen uit de informatiebehoeften naar voren te halen. Zo bestaat een grote behoefte om *bestaande gegevens op digitale kaarten* weer te geven: bijvoorbeeld het inzichtelijk maken van geldende regelgeving en beleid op een overzichtskaart die men voor vergunningverlening, planvorming en visievorming kan gebruiken (want: grote moeite om wetten en regels naar praktijksituaties te vertalen). Ook is er een behoefte om gevoelige bestemmingen op een kaart inzichtelijk te maken, zodat het bevoegd gezag kan zien welke objecten meegenomen moeten worden bij toetsing. De indruk is dat met het centraal beschikbaar stellen van in beginsel als bestaande informatie al een aanzienlijke slag gemaakt kan worden. In het kader van ontwikkeling van nieuwe informatieproducten is bijvoorbeeld de behoefte aan een standaard methode voor het berekenen van de toename van de geluidsbelasting genoemd.

Omdat het aantal knelpunten in de huidige situatie aanzienlijk is, het aantal variabelen, die de concrete informatiebehoefte bepalen, eveneens aanzienlijk is, en bovendien nog niet alle juridische kaders zijn uitgekristalliseerd, wordt in het kader van het Informatiehuis Geluid geopteerd voor een zogenaamd '**no regret**' **werkpakket**. Dit bestaat in essentie uit activiteiten, die hoe dan ook (ook al zou er niet tot Informatiehuizen besloten zijn) noodzakelijk zijn om de Omgevingswet uit te kunnen voeren, dat veranderingsbestendig is en ook mogelijkheden biedt om 'gas te geven' wanneer daartoe wordt besloten.

De focus in dit 'no regret' werkpakket ligt voorshands op de benodigde informatieproducten voor het bevoegd gezag (als gebruiker). De reden daarvoor is dat het DSO de uitvoering van de Omgevingswet beoogt te ondersteunen en dat met de informatieproducten die voor het

bevoegd gezag ontwikkeld worden ook een goede basis ontstaat voor de (door)ontwikkeling van andere informatieproducten voor ook andere gebruikers (bijvoorbeeld dezelfde informatie in een andere vorm, afhankelijk van de gebruikerswensen). Opgemerkt wordt dat het bevoegd gezag verschillende ‘petten’ op kan hebben en ook de rol van initiatiefnemer en/of dataleverancier (bronbeheerder) kan vervullen.

Het “no regret werkpakket” bestaat uit drie parallelle lijnen:

Data (invoergegevens, rekenmodellen, toetsingskaders) op orde: basis informatieproducten

Eerste tranche nieuwe informatieproducten die wettelijk verplicht zijn, en meehelpen bij ontwikkeling prioritair geachte informatieproducten die voor meerdere Informatiehuizen relevant zijn

Ontwikkellijst met ideeën voor nieuwe informatieproducten

Het werkpakket voor het Informatiehuis Geluid bestaat uit drie parallelle lijnen:

- **Data op orde:** Het op orde brengen van de data (invoergegevens, rekenmodellen en toetsingskaders) en digitaal toegankelijk maken van deze data, eventueel met een toelichting of disclaimer. Dit is, gelet op de huidige situatie van gegevensvoorziening en de knelpunten daarin, een noodzakelijke actie die waarschijnlijk, gelet op de omvang en complexiteit, een meerjarig karakter heeft.

Deze lijn komt tegemoet aan de wensen die er in de praktijk leven (zie hiervoor). Zo is in de analyse nadrukkelijk naar voren gebracht dat de data eerst op orde gebracht moeten worden. Vergunningen en planvorming kunnen niet zonder integere gegevens en integere systemen/databases. Een belangrijke meerwaarde van een verbeterde digitale informatievoorziening ligt met name in een verbetering van de consistentie en de kwaliteit van de data, die noodzakelijk zijn voor besluiten gericht op rechtsgevolg. Deze werklijn leidt tot (een in de tijd groeiend aantal aan) basis informatieproducten, dat aan een minimale basiskwaliteit voldoet. Deze basisinformatieproducten kunnen desgewenst verder ontwikkeld worden, en zijn de basis voor doorontwikkeling naar andere informatieproducten (ook voor andere gebruikers dan het bevoegd gezag). Hierbij zullen de resultaten van de IST analyse uit 2015 als vertrekpunt gehanteerd worden. Gestart zal worden met de inventarisatie van al bestaande informatieproducten die aan deze basiskwaliteit voldoet: een nulmeting.

- **Wettelijk verplichte informatieproducten:** tranche 1 van ontwikkeling van nieuwe informatieproducten: producten die noodzakelijk zijn op grond van de nieuwe geluidregelgeving, en het (helpen) voorbereiden van de ontwikkeling van prioritair geachte informatieproducten met een belang voor meerdere Informatiehuizen. Tot deze eerste tranche behoren de registers van de geluidproductieplafonds, en – vanwege het grote belang van eenduidige en betrouwbare wegverkeersgegevens - het verder helpen vormgeven van de ontwikkeling van een gemeenschappelijke basisvoorziening wegverkeersgegevens. Deze gegevens zijn voor vijf van de tien Informatiehuizen relevant.

- **Voorlopige ontwikkellijst:** het ontwikkelen, bijhouden van een groslijst aan ideeën voor mogelijke nieuwe informatieproducten (“Ontwikkellijst”). Deze wordt in de aanzet gevormd door de ideeën als tot dusverre in de analyse naar voren zijn gebracht (zie bijlage 2), en wordt aangevuld en aangepast afhankelijk van de voortschrijdende discussie. Op basis van te definiëren criteria is het mogelijk af te wegen welke ideeën in een tweede en verdere tranches verder verkend zullen worden, en bij ‘groen licht’ ontwikkeld kunnen worden. Dit betekent dat plaatsing van een idee op de ontwikkellijst niet automatisch betekent dat deze ontwikkeld zal worden naar een informatieproduct, maar wel dat deze betrokken zal worden in de (stapsgewijze) keuze van activiteiten. Denkbaar is bijvoorbeeld ook dat bepaalde ideeën samengevoegd kunnen worden, of meegenomen worden bij de ontwikkeling van een ander informatieproduct. Binnen de op te zetten werkstructuur kan daarbij de inbreng van gebruikers en leveranciers verzekerd worden.

Belangrijke uitgangspunten

De bronbeheerder (tevens leverancier van de data) is en blijft verantwoordelijk voor de kwaliteit van de data.

De gebruiker is verantwoordelijk is voor het gebruik van de via het DSO ontsloten data (en in het geval van het bevoegd gezag voor de eindafweging).

In de analysefase kwam de behoefte naar voren om een tentatief beeld te formuleren van het Informatiehuis Geluid op de korte/middellange termijn, en het Informatiehuis Geluid in de fase waarin belangrijke delen ontwikkeld zijn. Om dit concreter te maken, zijn hier ook indicatieve jaartallen aan gekoppeld: 2018/2019 en 2024. Deze tentatieve beelden dienen als inspiratie, en niet als doelstellingen. Dit levert het navolgende beeld op:

Naar verwachting kan rond 2018/2019 het Informatiehuis Geluid in ieder geval bestaan uit een aantal basis informatieproducten (invoergegevens, rekenmodellen, toetsingskaders), die aan een basiskwaliteit voldoen voor met name het bevoegd gezag. Hoeveel basisinformatieproducten dit betreft en het ontwikkelingstempo waarin deze beschikbaar komen is afhankelijk van het ontwikkelingstempo in de praktijk en de medewerking van alle betrokken partijen. Voor de fasering in aanpak en planning kunnen de in beeld gebrachte knelpunten mede als input gehanteerd worden. Er bestaat tevens zicht op de werkagenda en de werkstructuur: welke data moeten nog op orde gebracht worden, en in welk tempo en volgens welke aanpak.

Daarnaast is de ontwikkeling van de diverse registers voor geluidproductieplafonds in een vergevorderd stadium. Aandachtspunt daarbij vormen ontwikkeling van de geluidproductieplafonds voor de gezoneerde industrieterreinen, en daarmee onlosmakelijk verbonden een gestandaardiseerd rekenhart en eenduidige monitoringssystematiek. Deze ontwikkeling moet nog, anders dan de andere geluidproductieplafonds, nog starten.

In 2018/2019 zijn stappen gezet in de ontwikkeling van een gemeenschappelijke basisvoorziening wegverkeersgegevens, met inbreng vanuit het Informatiehuis Geluid.

Informatiehuis Geluid 2018/2019

Aantal basis informatieproducten (basiskwaliteit)
Verdere werkagenda en werkstructuur basis informatieproducten op orde
Ontwikkeling register voor geluidproductieplafonds
Start ontwikkeling gemeenschappelijke basisvoorziening wegverkeersgegevens
Ontwikkelagenda voor informatieproducten voor verschillende gebruikersgroepen

Een in grote lijnen ontwikkeld Informatiehuis Geluid (aan te duiden als het Informatiehuis 2024) ziet er naar verwachting als volgt uit. Randvoorwaarden zijn dat in 20124 het juridische kader uitgekristalliseerd is, er bestuurlijke afspraken over het DSO en de financiering ervan liggen, alle partijen op bestuurlijk en uitvoerend niveau op elkaar zijn ingespeeld, en alle DSO voorzieningen aanwezig zijn, inclusief generieke gegevens en basisregistraties (bijvoorbeeld Nederland in 3D). In het Informatiehuis Geluid zijn alle noodzakelijke data (invoergegevens, rekenmodellen, toetsingskaders) op het gebied van geluid op orde (en voldoen dus aan de basiskwaliteit) en via het DSO toegankelijk voor alle gebruikers. Deze data zijn ook op orde gehouden. Daarnaast zijn ook alle noodzakelijke nieuwe informatieproducten op geluidgebied, die noodzakelijk zijn om de Omgevingswet uit te kunnen voeren, ontwikkeld en functionerend. In 2024 is er een goed functionerende ontwikkelagenda die de basis vormt voor (door)ontwikkeling van nieuwe informatieproducten voor verschillende groepen gebruikers. Een aantal belangrijk geachte nieuwe informatieproducten is in samenwerking met gebruikers ontwikkeld.

Informatiehuis Geluid 2024

Basis informatieproducten (basiskwaliteit): data op orde
Register voor geluidproductplafonds en andere noodzakelijke informatieproducten
Prioritaire nieuwe informatieproducten voor gebruikers
Ontwikkelagenda voor (doorontwikkeling van) informatieproducten voor verschillende gebruikersgroepen

Hoe moet het vervolgproces van verdere ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid ingericht worden?

Belangrijke uitdagingen voor de ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid zijn: de geluidregelgeving is deels nog in ontwikkeling, de huidige informatievoorziening is versnipperd onvolledig, en van diverse kwaliteit, er zijn verschillende soorten gebruikers die elk hun eigen specifieke wensen en behoeften op informatiegebied hebben.

Gelet op de onzekerheden op juridisch, beleidsmatig en uitvoerend gebied verdient het aanbeveling om de ontwikkeling van de informatieproducten in het Informatiehuis Geluid in het algemeen stap voor stap, kortcyclisch en iteratief plaats te laten vinden (“agile” werken). De inbreng van stakeholders bleek al van groot belang te zijn voor de analysefase en zal evenzeer belangrijk zijn in de ontwikkelfase. Daarbij is het zinvol om te leren van de aanpakken in andere, vergelijkbare, trajecten zoals de ontwikkeling van AERIUS, het instrumentarium van de Programmatische Aanpak Stikstof, voor de ondersteuning van de vergunningverlening voor de Natuurbeschermingswet, gebruik makend van modellering van emissies en depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden. In deze aanpak staat ‘user centred design’ (veel betrokkenheid van eindgebruikers) en de agile scrum methode

(kortcyclisch en iteratief werken met een multidisciplinair team) centraal.

Aanpak van verdere ontwikkeling Informatiehuis Geluid

Stap voor stap, kortcyclisch, iteratief

Leren van ervaringen elders

Proeftuin / pilot : toetsing bruikbaarheid, kosten, praktijksituaties

Voor het Informatiehuis Geluid wordt gedacht aan een proeftuin/pilotaanpak waarbij met actieve betrokkenheid van uiteenlopende (potentiële) gebruikers en (potentiële) leveranciers een realistisch beeld gevormd kan worden van de (besluitvormings)processen van gebruikers, alsmede van de wensen en eisen over de output, de interface, de input en relevante randvoorwaarden. Zo kan er bijvoorbeeld in pilotvorm gewerkt worden met een geprioriteerde werklijst, waarbij stap voor stap bekeken wordt welke functionele eisen, opgedeeld in kleinere taken ontwikkeld kunnen worden. Deze ontwikkeling leidt tot een nieuwe demo, die weer getoetst kan worden aan de functionele eisen. Dit is een voorbeeld van een concrete aanpak (zoals gehanteerd bij de ontwikkeling van AERIUS), waarbij de bruikbaarheid en kosten van de voorziene informatieproducten door en met (potentiële) gebruikers en (potentiële) leveranciers in een proefomgeving uitgewerkt en getest kunnen worden. Het is belangrijk om hierbij de ervaringen te benutten, opgedaan in andere projecten en programma's, waarin eveneens producten voor gebruikers in een context met de nodige onzekerheden ontwikkeld moesten worden. Focus bij de ontwikkeling van informatieproducten voor het Informatiehuis Geluid is immers een praktische: de informatie moet (uiteindelijk) voor zoveel mogelijk gebruikers in de praktijk hanteerbaar zijn. Met een dergelijke proeftuin/pilotaanpak kan rekening gehouden worden met ontwikkelingen op het gebied van regelgeving, verdieping in de wensen van gebruikers, de bestuurlijke besluitvorming en de afstemming binnen het DSO als geheel om gezamenlijk naar één samenhangend stelsel van informatievoorziening toe te kunnen groeien.

In de verkenningen met gebruikers en deskundigen zijn voorts aandachtspunten naar voren gekomen, die vanuit hun ervaring bij de ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid van belang zijn. Deze aandachtspunten uit de praktijk zijn in bijlage 2 opgenomen.

Hoofdstuk III. ACHTERGROND EN ACTIVITEITEN ANALYSEFASE

Dit hoofdstuk beschrijft de soorten activiteiten die in de analysefase in 2015 – 2016 zijn uitgevoerd, en gaat daarbij eerst in op de algemene achtergrond van de Omgevingswet en het DSO en het beleidsgebied geluid.

Paragraaf 1. Algemene achtergrond

Omgevingswet en Digitaal Stelsel Omgevingswet

Het Rijk en de decentrale overheden werken gezamenlijk aan de ontwikkeling van de Omgevingswet en het bijbehorende digitaal stelsel, dat informatie bevat over de fysieke leefomgeving: het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

De Omgevingswet wil nieuwe, duurzame ontwikkelingen in de samenleving mogelijk maken en wettelijk ondersteunen. Daartoe is een integrale benadering ontwikkeld, waarin de diverse belangen in samenhang worden beschouwd.

Digitalisering is een belangrijk hulpmiddel voor een goede en eenvoudige uitvoering van de Omgevingswet. Met het DSO wordt verbetering van de beschikbaarheid, bruikbaarheid en betrouwbaarheid van de gegevens, benodigd voor de uitvoering van de Omgevingswet, beoogd. Het stelt initiatiefnemers in staat om snel te beschikken over de juiste informatie over de kwaliteit van de leefomgeving en over de regels die daar gelden. Hierdoor kunnen onderzoekslasten worden verlaagd. Het stelt burgers, bedrijven en overheden in staat om eenvoudiger informatie uit te wisselen. Het biedt kansen op besluitvorming en procedures te versnellen en te verbeteren.

Het vernieuwde stelsel digitale informatievoorziening zal via één loket de gegevens over tien inhoudelijke domeinen (lucht, geluid, water, ruimte, bouw, natuur, externe veiligheid, cultureel erfgoed, bodem, afval) ontsluiten. Het stelsel zal uit drie hoofdonderdelen bestaan: gebruikstoepassingen (bijvoorbeeld een portaal, een loket), een infrastructuur en Informatiehuizen. In dit nieuwe stelsel staat vraagsturing centraal.

In het DSO zullen Informatiehuizen voor elk domein de benodigde informatie organiseren. Op dit moment worden tien Informatiehuizen voorzien, waaronder die voor Geluid. Elk Informatiehuis kent een zogenaamde huismeester. Het RIVM is de beoogde huismeester van de Informatiehuizen Geluid en Lucht. Tussen de inhoudelijke domeinen geluid en lucht bestaan behalve verschillen ook raakvlakken en samenhangen.

Een Informatiehuis is te omschrijven als een organisatorisch concept gericht op het ordenen, beschikbaar stellen en verbeteren van de kwaliteit van gegevens binnen een omgevingsdomein van de Omgevingswet³. Het gaat daarbij onder meer om het maken van (bindende) afspraken met aanleverende instanties en met de centrale voorzieningen van het digitaal stelsel, het ontwikkelen van informatieproducten aansluitend op de behoefte van gebruikers en het beheren van toetsingsinstrumenten. De Informatiehuizen zullen, uitgaande van de behoeften van gebruikers, de totale stroom van gegevens vanaf de data bij de bronhouders tot aan de toegespitste informatieproducten voor gebruikers organiseren.

³ Rode Draden Informatiehuizen, RIVM, 6 april 2016

In het kader van de ontwikkeling van het DSO zijn sinds 2014 verschillende verkenningen en analyses uitgevoerd, onder andere naar de contouren en bouwstenen van het totale stelsel, de centrale voorzieningen daarin en de verschillende Informatiehuizen. Voor elk van de Informatiehuizen zijn in 2015 en 2016 analyses uitgevoerd om een beeld te krijgen van de (soorten) gegevens die deze huizen beogen te leveren, de kwaliteit van deze gegevens en de behoeftes die bij verschillende soorten gebruikers leven. Uit deze analyses kwam als belangrijk punt naar voren dat elk Informatiehuis specifieke kenmerken heeft en daarom een eigen passend ontwikkelingstempo moet aanhouden. Tegelijkertijd is het van belang dat de informatiehuizen gezamenlijk toegroeien naar één samenhangend stelsel van informatievoorziening. Het algemene beeld dat uit de analyses van de Informatiehuizen naar voren kwam is in het rapport 'Rode draden Informatiehuizen' geschetst (RIVM, 6 april 2016).

Beleidsterrein Geluid

Geluid vormt in veel planvormings-, beleids- en uitvoeringsprocessen een aspect dat de afwegingen mede bepaalt. Dat kan op dit moment in bestemmingsplannen zijn (straks omgevingsplannen), maar ook bij het verlenen van vergunningen en het toestaan van activiteiten. Zo kent de wet geluidnormen voor de planning van woningbouw, moet een vergunning aan geluidvoorwaarden voldoen en wordt de aanleg van infrastructuur aan geluidnormen getoetst. Voor een belangrijk deel van de afweging ten aanzien van geluid geldt een specifiek wettelijk kader. Dat wettelijke kader is in de afgelopen jaren aan vele veranderingen onderhevig geweest.

Bij luchtkwaliteit is een veel grotere behoefte om systematisch alle bronnen in binnen en buitenland in kaart te brengen, omdat luchtverontreinigende stoffen zich over duizenden kilometers kunnen verspreiden. Op dit gebied is, anders dan voor geluid, een nationaal programma opgezet (NSL), omdat duidelijk werd dat zonder een nationale samenwerking diverse (infrastructurele) ontwikkelingsplannen het risico liepen niet tot uitvoering te kunnen komen. Dit alles heeft geresulteerd in systemen om emissies te reguleren en te registreren en in modellen voor de verspreiding op diverse geografische schalen.

Die behoefte ontbrak bij geluid. Dergelijke systemen zijn niet ontstaan, er was geen (noodzaak tot) een nationale aanpak, en de wel beschikbare informatie is in het algemeen versnipperd over vele bronhouders. Ook is de actualisatie van gegevens niet optimaal. Er is geen sprake van centrale ontsluiting. Daarnaast bestaan er vele, vaak lokaal ontwikkelde, niet geharmoniseerde geluidsmodellen.

Om geluid te reguleren zijn regels gesteld aan de belangrijkste geluidsbronnen (wegen, spoor, industrieterreinen, luchtvaart) in relatie tot geluidsgevoelige objecten zoals woningen, scholen, kinderdagverblijven en medische instellingen. Deze regels zijn in de jaren 70 van de vorige eeuw vastgelegd in de Wet Geluidhinder. Deze wet is in de loop van de jaren steeds uitgebreider en complexer geworden. Die complexiteit betreft uiteenlopende aspecten, onder andere allerlei uitzonderingsregels voor specifieke situaties (vervangende nieuwbouw, zeehavennormering, dove gevels), en niet altijd eenduidige benadering bij verschillende geluidsbronnen (vervangende nieuwbouw wel bij wegen en industrie, maar niet bij spoor), verschillende normhoogtes voor verschillende soorten geluidsgevoelige objecten (woningen versus andere geluidsgevoelige objecten) etc. Deze complexiteit maakt het lastiger om de Wet Geluidhinder toe te passen en heeft daarmee een negatieve invloed op de effectiviteit van die wet. Daarom is in de afgelopen jaren gewerkt, onder andere in het beleidsvernieuwingstraject

“Swung” (Samen werken aan de uitvoering van nieuw geluidbeleid) aan vereenvoudiging en modernisering van de geluidsregels.

Geluidproductieplafonds

In de loop der jaren is mede uit jurisprudentie gebleken dat de Wet Geluidhinder onvoldoende bescherming biedt tegen de toename van de geluidbelasting als gevolg van de geleidelijke (autonome) groei van het verkeer. Oorzaak hiervan is het feit dat de Wet Geluidhinder alleen wordt toegepast bij fysieke aanpassing van (spoor)wegen en dus niet werkt bij tussentijdse geleidelijke groei, zolang geen sprake is van aanpassing van infrastructuur. Om aan deze nadelen van de wet tegemoet te komen zijn medio 2012 voor rijkswegen en hoofdspoorwegen zogenaamde geluidproductieplafonds ingevoerd. De regels hierover zijn nu opgenomen in hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer. In de Aanvullingswet geluid worden die regels geïntegreerd in de Omgevingswet en worden tegelijkertijd geluidproductieplafonds ingevoerd voor provinciale wegen, waterschapswegen en industrieterreinen. Op lokaal niveau is het wegennet te fijnmazig en te zeer verweven met de omgeving om effectief te kunnen werken met plafonds. Voor deze situaties is dan ook een methodiek ontwikkeld met een preventieve toets vooraf en periodieke monitoring achteraf om de ontwikkeling van het geluid in de loop der jaren te kunnen beheersen.

Het vaststellen en wijzigen van de plafondwaarden kan deel uitmaken van een plan, zoals de verbreding van een rijksweg of aanleg van een industrieterrein. Naast berekeningen op woningen zullen dan ook de geluidwaarden op de referentiepunten van de geluidproductieplafonds moeten worden berekend. Belangrijk onderdeel van het stelsel van geluidproductieplafonds is de nalevingscyclus. Periodiek dient de beheerder van de betreffende infrastructuur of het industrieterrein te rapporteren hoeveel geluid er in de voorgaande periode op de referentiepunten is geproduceerd en te toetsen of dit binnen de vigerende plafonds past. Om overschrijdingen te voorkomen dient hij tijdig maatregelen te treffen of als dat niet of niet voldoende mogelijk is er via een procedure voor zorg te dragen dat plafondwaarden worden aangepast. Deze nalevingscyclus inclusief mogelijke procedures zal meestal los staan van procedures voor plannen. Wel levert de nalevingscyclus periodiek informatie over de betreffende bron op. Om de hoeveelheid geproduceerd geluid te kunnen rapporteren zal de beheerder over de betreffende periode over de kentallen van zijn bron moeten beschikken: voor rijkswegen bijvoorbeeld de voertuigintensiteiten, snelheden en type wegdek.

Geluidkaarten en actieplannen

De Europese richtlijn omgevingslawaai (END: Environmental Noise Directive) schrijft voor dat er vijfjaarlijks een geluidkaart moet worden opgesteld en het jaar na oplevering van de geluidkaart ook een actieplan om de gesignaleerde geluidknelpunten aan te pakken. De resultaten ervan dienen aan de EU te worden aangeleverd. Deze eisen zijn in het Nederlands recht geïmplementeerd. In de praktijk betekent dit dat in 2017 weer de eerstvolgende geluidkaarten moeten worden vastgesteld en in 2018 de bijbehorende actieplannen. Geluidkaarten moeten worden opgesteld voor de belangrijke infrastructuur (bv rijkswegen, hoofdspoorwegen, Schiphol) en voor (aangewezen) agglomeraties met meer dan 100.000 inwoners.

Geluidobjecten

De geluidwetgeving richt zich zowel op de bescherming tegen geluidhinder (normstelling) als de beheersing van geluid (geluidproductieplafonds). Daartoe worden regels gesteld aan geluidbelastingen op specifieke punten.

Bij de geluidnormstelling gaat het om voor de bescherming relevante punten. Dat zijn veelal waarneempunten op de gevels van woningen. Maar ook andere gebouwen kunnen geluidgevoelige bestemmingen herbergen (bv scholen en ziekenhuizen). Ook terreinen kunnen geluidgevoelig zijn en bescherming behoeven. Hieronder vallen terreinen waar gewoond wordt (woonwagendplaatsen en ligplaatsen voor woonschepen) en terreinen waar een bepaalde mate van rust gewenst is zoals stilte en natuurgebieden. De beoordeling daarvan vindt meestal plaats op de grens van het gebied.

Naast de beoordelingsobjecten zijn ook andere objecten van belang voor de beoordeling van geluid. Daarbij gaat het om objecten die geluid afschermen en reflecteren. Dat zijn alle gebouwen en ook meer specifiek geluidschermen. Ook het hoogteverloop (bijvoorbeeld een talud) en het type bodem (geluidabsorberend of –reflecterend) is van invloed op geluid.

Regelgeving

Het kabinet wil komen tot bundeling en vereenvoudiging van het omgevingsrecht. Hiertoe is de Omgevingswet opgesteld. Deze wet gaat een groot aantal wetten vervangen, die de ontwikkeling en het beheer van de fysieke leefomgeving reguleren. De Omgevingswet gaat over het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving.

Het huidige omgevingsrecht is te versnipperd en niet inzichtelijk genoeg, verdeeld over tientallen wetten. Deze verbrokkeling leidt tot afstemmings- en coördinatieproblemen en verminderde kenbaarheid en bruikbaarheid voor alle gebruikers.

De Omgevingswet is nodig omdat:

- De huidige wetgeving niet meer goed aansluit op huidige en toekomstige ontwikkelingen (huidige wettelijke regels richten zich onvoldoende op duurzame ontwikkeling en houden onvoldoende rekening met regionale verschillen, behoefte aan maatwerk) ;
- Initiatiefnemers van activiteiten met vele verschillende wetten met eigen procedures, planvormen en regels worstelen;
- Bevoegde gezagsinstanties een initiatief niet in samenhang beoordelen en integraal beleid niet of moeizaam tot stand komt.

De Omgevingswet zal uiteindelijk de wetgeving voor ruimtelijke ordening, water, milieu, natuur en bouwregelgeving omvatten, evenals delen van de monumentenwetgeving.

Het wetsvoorstel kent zeven kerninstrumenten: de omgevingsvisie, het programma, decentrale regelgeving, algemene rijksregels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving, omgevingsvergunning, projectbesluit, en specifiek voor geluid, geluidproductieplafonds.

De vernieuwing omgevingsrecht kent vier verbeterdoelen:

- a) vergroten inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht;
- b) bewerkstelligen samenhangende benadering van de fysieke leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving;

- c) het vergroten van de bestuurlijke afwegingsruimte;
- d) versnellen en verbeteren van besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Parallel aan de Omgevingswet worden 5 aanvullingswetten opgesteld als onderdeel van het stelsel omgevingsrecht. Het gaat om onderwerpen zoals bodem, natuur, grondeigendom, geluid en integratie ammoniak en veehouderij. Voor het Informatiehuis Geluid is de Aanvullingswet geluid Omgevingswet (ten tijde van dit rapport was de concept versie 22 maart 2016 voor internetconsultatie beschikbaar) van belang. Dit wetsvoorstel voorziet er in dat de onderwerpen die nu geregeld zijn in hoofdstuk 11 van de Wet milieubeheer en de Wet geluidhinder, een plaats krijgen in het stelsel van de Omgevingswet. Geluidregels voor de luchtvaart vormen geen onderdeel. De geluidregels voor de geluidproductie en geluidsbelasting afkomstig van infrastructuur en industrieterreinen zijn nog niet afdoende in het voorstel voor de Omgevingswet opgenomen (vanwege een nog lopende vernieuwing in het geluidbeleid, Swung). Daarom is er voor gekozen om die regels via een afzonderlijke aanvullingswet in de Omgevingswet op te nemen. Bedoeling is dat de aanvullingswet tegelijk met de Omgevingswet in werking treedt.

Daarnaast wordt er gewerkt aan uitvoeringsregelgeving over onderwerpen als: normenkader en toepassing, optelling en cumulatie, naleving (monitoring en verslaglegging), sanering, geluidrelevante activiteiten. Vier ontwerp-AMvB's onder de Omgevingswet zijn tussen 1 juli en 16 september 2016 via internetconsultatie breed opengesteld voor reacties vanuit de samenleving: het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en het Omgevingsbesluit (Ob). Het Bal bevat de rechtstreeks werkende regels die het Rijk stelt aan activiteiten van burgers, bedrijven of overheden in de fysieke leefomgeving. Ook bepaalt het besluit, voor welke activiteiten een omgevingsvergunning nodig is. Het Bbl bevat voornamelijk regels over veiligheid, gezondheid en duurzaamheid bij (ver)bouwen, gebruiken en slopen van bouwwerken. Het Bkl bevat de inhoudelijke kaders voor overheidsorganen, waarbinnen zij hun taken en bevoegdheden op het terrein van de fysieke leefomgeving uitoefenen (zo zijn er regels gesteld over actieplannen geluid van gemeente, provincie, rijk, omgevingsverordeningen, omgevingsvergunningen). Het Ob regelt welk bestuursorgaan het bevoegd gezag is om een omgevingsvergunning te verlenen.

De Minister van Infrastructuur en Milieu heeft bij brief van 18 november 2016 (TK, vergaderjaar 2016-2017, 33 118, nr. 44) de Tweede Kamer geïnformeerd over de resultaten en aangekondigd dat de AMvB's zullen worden aangepast en ter advisering voorgelegd aan de Raad van State.

Hoewel de wet- en regelgeving in het kader van de Omgevingswet nog aan verandering onderhevig is, is een (voorlopige) analyse van de wijzigingen in de wet- en regelgeving, relevant voor geluid, uitgevoerd. Deze zal waar nodig geactualiseerd worden, en gebruikt worden als informatiebron bij de uitvoering van de werkzaamheden in het werkpakket.

Paragraaf 2. Activiteiten analysefase

In de analysefase 2015/2016 stonden drie invalshoeken centraal:

- het in beeld brengen van de huidige situatie op het gebied van de informatievoorziening geluid
- het verkennen van de gebruikersbehoeften
- het verkennen van enkele prioritaire informatieproducten

Deze drie invalshoeken hebben geleid tot een pakket aan activiteiten, die bestonden uit diverse werkbijeenkomsten, gesprekken met stakeholders in het werkveld geluid, het uitzetten van onderzoeken (huidige situatie, industrielawaai), het starten en uitvoeren van verkenningen / pilots naar enkele belangrijke informatieproducten (zoals gemeenschappelijke verkeersgegevens, signaleringskaart), en een analyse van de toekomstige regelgeving op informatiebehoefte voor geluid. Daarbij is samengewerkt met verschillende andere partijen. Daarnaast is gekeken naar de bevindingen uit andere relevante trajecten en onderzoeken (zoals de VIVO's, gebruikersdag AERIUS Omgevingswet 3 november 2016, onderzoeksrapporten).

De bevindingen van al deze activiteiten hebben geleid tot de keuze van de drie parallelle werksporen, de aanpak voor de vervolgfase zoals beschreven. De informatie, zoals deze meer en detail is opgenomen in de werkrapporten van het RIVM, onderzoeksverslagen en verslagen van werksessies en gesprekken, zal in deze vervolgfase benut kunnen worden.

Hierna wordt, vanwege het belang voor de vervolgfase, ingegaan op een aantal knelpunten in de huidige situatie en de verkenning inzake wegverkeersgegevens.

Knelpunten in de huidige situatie

In de huidige praktijk van de informatievoorziening Geluid worden de volgende knelpunten gesignaleerd. Deze zijn gesignaleerd in de *Factsheets Informatiehuizen voor de programmamedefinitie GOAL*, het rapport *Basisgegevens Geluid en Omgevingswet* van Verspoor Advies, de stakeholder gesprekken, de werksessies en de IST-analyse van RHDHV.

Geo-informatie, BAG, AHN

Voor het berekenen van de geluidsoverdracht is een 3D-omgevingsmodel met een resolutie die aansluit bij de RMV's nodig. In de huidige praktijk combineert elke gemeente en elk adviesbureau gegevens uit de BAG, het AHN en eigen gegevens op een eigen manier. Het resultaat verschilt hierdoor per gemeente en per adviesbureau en mogelijk zelfs per project. Daarnaast brengt dit onnodige kosten met zich mee, omdat situaties bij elk project weer opnieuw in 3D-modellen worden omgezet.

Schermen en wegdekken

Gegevens over schermen en wegdekken zijn zeer slecht beschikbaar. Deze informatie is nodig voor het bepalen van de geluidemissie en het berekenen van de geluidsoverdracht.

Vertaling RMV's naar modellen

De Reken- en Meetvoorschriften laten ruimte over interpretatie bij het omzetten naar

modellen. Hierdoor verschillen modeluitkomsten, terwijl uitgegaan wordt van dezelfde RMV's.

Verkeer

Verkeersgegevens worden niet verzameld voor het bepalen van geluidemissie. De beschikbare gegevens moeten hierdoor eerst nog bewerkt worden voordat zij geschikt zijn voor de geluidemissie bepaling. Daarnaast ontbreken veel gegevens of zijn inconsistent (meer verkeer van A naar B, dan van B naar A; discrepanties bij overgang van Rijk naar Provincie of van Provincie naar Gemeente). Zie ook de verkenning en het advies wegverkeersgegevens DSO hierna.

END-kartering

Gemeenten binnen daartoe aangewezen agglomeraties (> 100.000 inwoners) en beheerders van belangrijke infrastructuur zijn verplicht op grond van de Environmental Noise Directive (END) van de EU een geluidkaart te maken en daarop gebaseerde actieplannen. De kwaliteit van de kaarten verschilt sterk per uitvoerder, evenals de vindbaarheid

Gezoneerde industrieterreinen

De gegevens uit de zonemodellen worden vaak niet beschikbaar gesteld. Hierdoor wordt dubbel werk verricht.

Industrielawaai

Brongegevens voor industrielawaai worden niet bijgehouden en gedeeld. Hierdoor moeten voor elke berekening opnieuw de brongegevens achterhaald worden.

Geluidregisters

De geluidregisters voor weg en spoor zijn een zeer grote verbetering. Voor de gebruiker zijn het echter twee verschillende systemen wat niet ten goede komt aan de beschikbaarheid.

Hogere waarden

Het ziet er naar uit dat er in de toekomst niet meer gerekend gaat worden met hogere waarden. Voor zover deze gegevens nog wel nodig zijn moet opgemerkt worden dat de vastlegging door gemeenten zeer te wensen over laat.

Luchtvaartlawaai

Voor luchtvaartlawaai wordt gewerkt met contourkaarten. Deze zijn echter niet geschikt voor het doen van cumulatieberekeningen. De gegevens voor het doen van cumulatieberekeningen zijn in veel gevallen niet beschikbaar.

Verkenning en advies wegverkeersgegevens DSO

Mede omdat uit de eerdere analyses naar voren kwam dat wegverkeersgegevens een knelpunt vormden, is in 2016 een verkenning uitgevoerd en advies opgesteld over wegverkeersgegevens in het kader van het DSO⁴. Wegverkeersgegevens worden gedefinieerd als gegevens over het gebruik van de weg en gegevens over de eigenschappen van de weg. Betrouwbare en consistente wegverkeersgegevens zijn essentieel binnen het DSO. Vijf van de tien Informatiehuizen maken gebruik van wegverkeersgegevens (Lucht, Geluid, Externe Veiligheid, Bouw en Ruimte). Op dit moment erkennen alle betrokken partijen dat er een probleem is met betrekking tot beschikbaarheid van, toegankelijkheid tot en consistentie in wegverkeersgegevens. Dit levert risico's op voor de juridische houdbaarheid van beslissingen, bemoeilijkt een integrale afweging en leidt tot hogere kosten.

De inconsistentie in gegevens wordt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en DSO een nog groter probleem, omdat binnen het DSO gewerkt wordt met open data (inconsistenties komen nog duidelijker naar voren), en omdat met de Omgevingswet beoogd wordt om integraal naar de leefomgeving te kijken en niet meer sectoraal binnen domeinen. Het is dus essentieel dat verschillende domeinen uitgaan van dezelfde gegevens.

Mogelijk te behalen winst van betrouwbare en consistente wegverkeersgegevens zijn: efficiency winst, verminderen van onderzoekslasten, vergroten consistentie en kwaliteit van beslissingen en daarmee juridische houdbaarheid van beslissingen, duurzaamheid van data, afwegingen mogelijk maken tussen domeinen, ontzorgen.

De verkenning formuleert een voorlopig streefbeeld, dat in essentie neerkomt op het stap bij stap opbouwen van een gezamenlijke basisvoorziening.

De volgende stap is het ontwikkelen van een door partijen gedragen plan van aanpak en het instellen van een werkteam voor de volgende fase. Het Informatiehuis Geluid heeft met het Informatiehuis Lucht de afgelopen eerste verkenning uitgevoerd. Desgevraagd is het Informatiehuis Geluid bereid om ook in deze vervolgfase een actieve, nader te bepalen, bijdrage te leveren.

⁴ Verkenning & Advies Wegverkeersgegevens DSO, gezamenlijk deelproduct van de analyse Informatiehuis Geluid, analyse Informatiehuis Lucht, en advisering generieke gegevens, RIVM 2016

Hoofdstuk IV. CONTOUREN INFORMATIEHUIS GELUID 2018/2019-2024

Het Informatiehuis Geluid wordt stapsgewijs met een grote betrokkenheid van de stakeholders vanaf de start gedurende het hele proces ontwikkeld. Door de stapsgewijze aanpak blijft het proces beheersbaar en kan rekening gehouden worden met voortschrijdend inzicht. Het geheel van data, toets- en rekenregels en betrokken partijen is zo omvangrijk dat het beheersbaar houden van het proces van totstandkoming, maar ook te zijner tijd bij het beheer van het Informatiehuis Geluid een harde randvoorwaarde voor succes is. In het algemeen is in het kader van het Informatiehuis Geluid een ontwikkeling te verwachten van een situatie waarin eerst basis informatieproducten beschikbaar zijn (data die aan bepaalde basiskwaliteit voldoen) voor met name het bevoegd gezag, en gaandeweg meer informatieproducten die inspelen op specifieke informatiebehoeften van ook andere gebruikers.

Toelichting

In het begin van het ontwikkelproces ligt de focus op het op orde krijgen van data voor het bevoegd gezag (invoergegevens, rekenmodellen en toetsingskaders) en het centraal digitaal toegankelijk maken van data die aan een basiskwaliteit voldoen (dit leidt tot basis informatieproducten). Dit vraagt een gezamenlijke definitie van de basiskwaliteit van de diverse soorten data. Hierbij wordt rekening gehouden met de algemene eisen die in het kader van het DSO zijn geformuleerd:

Beschikbaarheid: informatie via één loket vindbaar. Het moet daarbij gaan om open data via een open standaard, duidelijkheid over actualiteit, herkomst etc.

Bruikbaarheid: dit wordt onder meer bepaald door actualiteit, consistentie, juistheid, nauwkeurigheid en volledigheid. Dit alles gericht op de toepassing waarin de data gebruikt zal worden. Daarnaast is het van belang dat de gegevens zijn voorzien van geo-coördinaten.

Bestendigheid: kortweg houdt deze eis in dat de informatie stand houdt bij toetsing door de rechter. Daarvoor zijn aspecten als betrouwbaarheid en transparantie van belang.

Stakeholders hebben in de analysefase gewezen op een vierde B als belangrijke eis voor zowel de fase van ontwikkeling als beheer: *Beheersbaarheid*. Dit heeft te maken met het ambitieniveau van de digitale informatievoorziening en de daarmee gepaard gaande complexiteit. Kernpunt daarbij is in hoeverre de gebruiker zich op de digitale informatievoorziening zich kan verlaten: kan de gebruiker via het systeem nagenoeg alle relevante informatie vinden, of vereenvoudigt het systeem het zoekproces door de gebruiker zoveel mogelijk (basis)informatie te verschaffen, en voor het overige de gebruiker te attenderen op andere relevante informatiebronnen (het systeem als eindpunt of als startpunt van het zoekproces).

In 2017 zal het begrip 'basiskwaliteit' ingevuld worden en een nulmeting uitgevoerd worden van data om te zien of die aan deze basiskwaliteit voldoen. Hiermee ontstaat ook een beeld van de werkvoorraad aan data, waar nog (verdere) inspanningen noodzakelijk zijn om de basiskwaliteit te behalen. Deze basis informatieproducten zullen bouwstenen vormen voor de

(door)ontwikkeling van ook andere informatieproducten voor andere gebruikers, zoals initiatiefnemers, belanghebbenden of professionals als adviesbureaus.

Daarnaast zullen tranches van nieuw te ontwikkelen informatieproducten gedefinieerd worden. Tot de eerste tranche behoren de informatieproducten die noodzakelijk zijn op grond van de nieuwe regelgeving. Ook zal het voortouw genomen worden om, in vervolg op de eerdere verkenning in 2016, een plan van aanpak voor de ontwikkeling van een basisvoorziening voor generieke verkeersgegevens, op te stellen. De ideeën voor mogelijke nieuwe informatieproducten worden via een groslijst verzameld en bijgehouden. Per tranche kan besloten worden welke ideeën verder opgepakt zullen worden. Hier zal een gedegen afweging aan ten grondslag moeten liggen, waarbij rekening gehouden moet worden met de actuele inzichten, verwachte nut, snelheid van ontwikkeling. Op deze groslijst staan ideeën als een signaleringskaart, en de (mede) ontwikkeling van een 3D omgevingsmodel geschikt voor geluid.

Paragraaf 1. Contouren Informatiehuis Geluid 2018/2019

Wat voor een Informatiehuis Geluid kan in 2018/2019 verwacht worden?

Naar verwachting bevat het Informatiehuis Geluid in 2018/2019 in ieder geval een aantal basis informatieproducten (invoergegevens, rekenmodellen, toetsingskaders) voor met name het bevoegd gezag, die aan een basiskwaliteit voldoen. Hoeveel basis informatieproducten dit betreft en wat het ontwikkelingstempo is waarin overige basis informatieproducten in de jaren na 2018 beschikbaar komen, is afhankelijk van het werktempo in de praktijk en de medewerking van alle betrokken partijen. Het gaat immers om een aanzienlijk geheel van (soorten) data.

Er is dus in 2018/2019 een deel van de basis informatieproducten beschikbaar. Deze zijn met name bruikbaar voor het bevoegd gezag, en waarschijnlijk ook voor professionele gebruikers die bijvoorbeeld initiatiefnemers adviseren.

Daarnaast is in het Informatiehuis Geluid 2018/2019 de aansluiting van reeds bestaande registers (rijkswegen en hoofdspoorwegen) en de ontwikkeling van registers voor de nieuwe in te voeren geluidproductieplafonds (provinciale wegen, industrieterreinen) in vergevorderd stadium. Ook is inzet geleverd in het helpen ontwikkelen van een gemeenschappelijke basisvoorziening wegverkeersgegevens.

De rollen en verantwoordelijkheden moeten duidelijk vanaf de start zijn.

De bronbeheerder is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de data (waaronder de actualiteit) en het waar nodig geven van een toelichting van de status van de data (een zogenaamde disclaimer). De gebruiker is verantwoordelijk voor het gebruik van de data, en in het geval van het bevoegd gezag als gebruiker, voor de eindafweging. Het idee van 'met één druk op de knop een vergunning' kan als inspiratie dienen, maar is in de meeste gevallen niet realistisch omdat besluitvorming, uitzonderingen daargelaten, maatwerk en mensenwerk blijft.

De tabel hierna geeft de ambitie van het Informatiehuis Geluid in 2018/2019 weer: welke data zou in het Informatiehuis Geluid in 2018/2019 beschikbaar moeten zijn?

Tabel 2: Overzicht Informatiehuis Geluid in 2018/2019

	Wegverkeer		Spoor		Industrie		Luchtvaart
	Lokaal	Met GPP	Lokaal	Met GPP	Zonder GPP	Met GPP	
Bronemissie							
1. Locatie (x,y,z)							
2. Tijdstip							
3. Aantal voertuigen							
4. Emissiekentallen							
a) Snelheid							
b) Wegdek/bovenbouwconstructie							
c) Voertuigcategorie							
Overdracht							
5. 3D-geografie							
6. Absorptie/reflectie kentallen							
7. Bodem/Materiaalsoort							
Imissie							
8. Toetslocatie (x,y,z)							
9. Bestemming/functie							
Overig							
p.m.							

Legenda		Geheel aanwezig
		Gedeeltelijk aanwezig
		Niet aanwezig
		N.v.t.

Paragraaf 2. Contouren Informatiehuis Geluid 2024

Het jaar 2024 staat voor het beeld dat het Informatiehuis Geluid in beginsel in grote lijnen is ontwikkeld en functioneert. Uiteraard is een Informatiehuis nooit 'af', net zoals de juridische en beleidsmatige kaders aan verandering onderhevig blijven.

Uitgaande van circa zes jaar later zou alle noodzakelijke data (invoergegevens, rekenmodellen, toetsingskaders) voor de werkvelden wegverkeer, hoofdspoorwegen, gezoneerde industrieterreinen volledig op orde moeten zijn: dus aan de basiskwaliteit moeten voldoen. Voor de werkvelden lokaal spoor en niet gezoneerde industrieterreinen en losse inrichtingen, en andere activiteiten wordt gestreefd naar volledigheid. Dat impliceert dat de bronhouders ook de betreffende data op kwaliteit hebben gehouden. Vervolgens zouden alle noodzakelijke nieuwe informatieproducten om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren, ontwikkeld moeten zijn, zodat het bevoegd gezag via het Informatiehuis Geluid in beginsel toegang tot alle noodzakelijke informatie heeft om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren. Het samenvoegen van bestaande data van diverse bronnen en het geluidspecifiek geschikt maken voor de categorieën *bronemissie*, *overdracht* en *imissie* is in ieder geval voorzien.

Voor het ontwikkelen van bepaalde informatieproducten zijn generieke bestanden uit de Centrale Voorziening noodzakelijk. Hier wordt in het vervolg nader op in gegaan. In 2024 is ook een groeiend aantal voor andere gebruikers op hun informatiebehoefte toegespitste informatieproducten vraaggestuurd ontwikkeld, en is een goed functionerende ontwikkelagenda, aan de hand waarvan stap voor stap nieuwe informatieproducten ontwikkeld worden.

Op deze termijn is het juridische kader ontwikkeld, zijn er duidelijke bestuurlijke afspraken over het DSO en de financiering daarvan, zijn de partijen goed op elkaar ingespeeld.

De onderstaande tabel geeft de ambitie van het Informatiehuis Geluid in 2024 weer: welke data zou in het Informatiehuis Geluid in 2024 beschikbaar moeten zijn.

Tabel 3: Overzicht Informatiehuis Geluid in 2024

	Wegverkeer		Spoor		Industrie		Luchtvaart
	Lokaal	Met GPP	Lokaal	Met GPP	Zonder GPP	Met GPP	
Bronemissie							
1. Locatie (x,y,z)							
2. Tijdstip							
3. Aantal voertuigen							
4. Emissiekentallen							
d) Snelheid							
e) Wegdek/bovenbouwconstructie							
f) Voertuigcategorie							
Overdracht							
5. 3D-geografie							
6. Absorptie/reflectie kentallen							
7. Bodem/Materiaalsoort							
Imissie							
8. Toetslocatie (x,y,z)							
9. Bestemming/functie							
Overig							
p.m.							

Legenda		Geheel aanwezig
		Gedeeltelijk aanwezig
		Niet aanwezig
		N.v.t.

Paragraaf 3. Samenvatting noodzakelijke randvoorwaarden

Noodzakelijke randvoorwaarden voor het Informatiehuis Geluid worden gevormd door noodzakelijke diensten van de Centrale Voorziening en Wensen aan wetgeving en beleid. Het Informatiehuis Geluid kan niet zonder de diensten *generieke databestanden*, *vraagarticulatie* en *coördinatie* van de Centrale Voorziening. Daarnaast wint het Informatiehuis Geluid aan efficiëntie door het *samenvoegen van alle geluidregisters*, het *opnemen van de END-kartering* en het *gelijktrekken van eisen aan peiljaren en prognoses voor de hele leefomgeving*.

Noodzakelijke diensten Centrale Voorziening

Het Informatiehuis Geluid kan niet zonder een aantal diensten van de Centrale Voorziening. Het gaat om *generieke databestanden*, de *vraagarticulatie* en *coördinatie*. Deze worden hieronder toegelicht.

Generieke data

Veel van de benodigde data voor geluidberekeningen komt uit generieke databestanden. Voor de overdracht is informatie nodig over de 3D-omgeving. Voor de bronemissie van wegverkeer zijn verkeersgegevens nodig en voor de imissie is informatie nodig over de ligging en functie van toetslocaties. Tot slot wordt er ook gewerkt met prognoses.

Verkeer

Beschikbare, betrouwbare en consistente wegverkeersgegevens zijn essentieel voor onder meer de Informatiehuizen Geluid en Lucht.

Voor het berekenen van bronemissies van wegverkeer zijn gegevens nodig over type voertuig, snelheid, aantal, tijdstip en wegdekverharding. Omdat deze verkeersgegevens, met uitzondering van de wegdekverharding, gebruikt worden in meerdere huizen (ook lucht, externe veiligheid en bouw) zou dit een centrale voorziening moeten zijn zodat voor de hele leefomgeving uitgegaan wordt van dezelfde cijfers. De Informatiehuizen Geluid en Lucht hebben in 2016 een verkenning uitgevoerd naar een gemeenschappelijke basisvoorziening van wegverkeersgegevens, waaruit onder meer blijkt dat het belang van de ontwikkeling van een dergelijke voorziening breed gedeeld wordt. De volgende stap is het ontwikkelen van een plan van aanpak. Het Informatiehuis Geluid is bereid om hier samen met het Informatiehuis Lucht aan mee te helpen.

Voor wegdekverhardingen loopt een ander traject in het kader van de registratie t.b.v. onderhoud. In 2017 zal bezien worden of met die registratie voldoende informatie beschikbaar komt en geen afzonderlijke data-inwinning voor geluid meer nodig is en als dat nodig is of die externe registratie ook aan de behoeften van geluid kan worden aangepast.

Geo informatie: 3 D omgevingsmodel

Voorzien is dat een 3 D omgevingsmodel ontwikkeld wordt. De formules voor geluidberekeningen vereisen 3D informatie. Voor het berekenen van de overdracht van geluid. is de ontwikkeling van een specifieke toepassing/bewerking noodzakelijk. Het Informatiehuis Geluid moet hier voor zorgdragen.

Van belang hierbij is de mate van detail. Een 3D-model voor geluidberekeningen is al voor een deel van Nederland ontwikkeld op basis van open data. Voor het Informatiehuis Geluid zal deze echter gebaseerd moeten zijn op de geo-informatie uit de Centrale Voorziening. Discussiepunt is dan of het 3D-omgevingsmodel voor geluidberekeningen ook geleverd wordt

door de Centrale Voorziening. Daarvoor is het noodzakelijk dat een centraal 3D-model, eventueel via een nabewerking, voor geluidberekeningen (voldoende) bruikbaar is. Mocht dat niet haalbaar zijn, dan dient het Informatiehuis daarint *gebaseerd* op de geo-informatie uit de Centrale Voorziening zelf te gaan voorzien.

Bebouwing

Voor het bepalen van de imissie is informatie nodig over de ligging en functie van de toetslocaties. Voor een deel zijn dit de GPP's en GPPIL's. Voor alle andere berekeningen gaat het om de ligging van waarneempunten op geluidgevoelige bebouwing waarvan de informatie de BAG moet komen, een Centrale Voorziening.

Decompositie vragen, compositie antwoorden

DSO bestaat uit drie componenten: gebruikstoepassingen, een infrastructuur en Informatiehuizen. De vraag van een gebruiker zal naar verwachting vaak de hele leefomgeving betreffen, of kan specifiek over geluid gaan. In ieder geval zal de centrale voorziening ervoor moeten zorgen dat de vraag vertaald wordt naar specifieke vragen aan de verschillende Informatiehuizen, en zullen de ontvangen antwoorden via de centrale voorziening teruggegeven worden aan de gebruiker.

Zeer verhelderend werkte een 'quickscan' tijdens één van de werksessies in de analysefase waarbij voor een viertal geluidspecifieke cases gevraagd werd naar de informatiebehoefte. Het ging daarbij om cases, waarbij een gemeente woningen wil bouwen, een industrieterrein wil uitbreiden, een gemeente een aanvraag krijgt voor woningbouw, en waarbij een vliegveld wil uitbreiden en omwonenden hierover vragen hebben. Het resultaat aan antwoorden was zeer divers en dan nog wel alleen binnen het geluid domein (de resultaten zijn als bijlage 2 opgenomen in het RIVM werkdocument Nadere analyse en contouren Informatiehuis Geluid van 18 december 2015).

Één informatiemodel voor geluidregisters / centraal geluidregister

Het Informatiehuis Geluid zal in samenwerking met betrokken partijen een informatiemodel opstellen voor alle geluidregisters. Alle bevoegde gezagen zullen hun registerdata volgens dit model moeten aanleveren.

Een belangrijk advies in het kader van *Eenvoudig Beter* is het faciliteren/opzetten van één geluidregister voor de provinciale en gemeentelijke GPP's onder SWUNG2. Hetzelfde geldt voor de GPPIL's. Nog beter zou het zijn om toe te werken naar een centraal geluidregister voor alle GPP's (rijkswegen, hoofdspoorwegen, provinciale en gemeentelijk wegen en de gezoneerde industrieterreinen). Dit advies komt uit de gehouden werksessies en de stakeholder analyse. Voor de gebruiker betekent het werken met één geluidregister in plaats van meerdere een enorme winst. Informatie is dan niet alleen makkelijker vindbaar, maar ook uniform en beter te gebruiken voor de bepaling van cumulatie-effecten. Daarnaast heeft het werken met één geluidregister voordelen op het gebied van efficiency (beheer, uitwisseling van data). Indien één centraal geluidregister niet haalbaar blijkt te zijn, zorgt een gezamenlijk gehanteerd (gecertificeerd) informatiemodel dat in ieder geval dezelfde geluiddata ingewonnen worden en in hetzelfde technische formaat aangeboden wordt.

END-kartering in Informatiehuis Geluid

Het is efficiënt om de benodigde informatie om tot de END-kartering te komen uit het Informatiehuis Geluid te halen, en het product – de geluidkaart – weer te benutten in het Informatiehuis Geluid. Denkbaar is om de kaart in de geluidregelgeving een meer centrale rol te geven en het proces te optimaliseren:

- Door te bepalen dat de kaarten gebaseerd dienen te zijn op de data die ten grondslag heeft gelegen aan de laatste nalevings- en monitoringsverslagen
- De kaart gebruikt kan worden als een signaleringskaart voor de beoordeling of geluid bij een plan wel een rol moet spelen (NIBM-toets)
- De kaart te gebruiken voor de toets door gemeenten van de ontwikkeling van de geluidsbelastingen (monitoringskaart).

Hoofdstuk V. WERKAGENDA 2017-2024

De volgende stap in het proces in 2017 is de ontwikkeling van een plan van aanpak voor het Informatiehuis Geluid. Het plan geeft in de kern aan welke onderwerpen, op welke wijze, in welke planning opgepakt zullen worden. Eventuele afhankelijkheden van regelgeving, beleidsmatige en bestuurlijke besluitvorming en afstemming met andere Informatiehuizen en binnen het DSO als geheel worden inzichtelijk gemaakt.

Zoals aangegeven verloopt de verdere aanpak van de ontwikkeling van het Informatiehuis volgens een aantal sporen:

➤ **Het op orde krijgen van de data (invoergegevens, rekenmodellen, toetsingskaders), en het digitaal toegankelijk maken van deze data.**

Hieronder vallen de volgende hoofdactiviteiten:

- Definitie van de basiskwaliteit voor de data (invoergegevens, rekenmodellen, toetsingskaders)
- Nulmeting: vaststellen welke bestaande data al aan deze basiskwaliteit voldoen
- Werkvoorraad, planning, werkafspraken vaststellen: vaststellen welke bestaande data nog aangepast moet worden, door wie, en op welke termijn, in welk proces
- Werkproces uitwerken (proeftuin, pilot)
- Organisatie van dit spoor (rollen, verantwoordelijkheden, besluitvorming)

Dit is, gelet op de verscheidenheid in bestaande data, de vele bronhouders, en de gebreken in de huidige informatievoorziening een aanzienlijke en waarschijnlijk meerjarige inspanning. Het betreft activiteiten die noodzakelijk zijn om de Omgevingswet te kunnen uitvoeren, en die dus in feite ook los van een Informatiehuis Geluid zouden moeten worden opgepakt. Tegen deze achtergrond zal benadrukt worden dat het in één gezamenlijke operatie aanpakken voordelen biedt omdat bijvoorbeeld overleg over datakwaliteit georganiseerd kan plaats vinden.

Vliegtuiggeluid neemt een specifieke plek in de regelgeving in. Vanuit de Omgevingswet zal voorgeschreven worden waar wel, niet of beperkt gebouwd mag worden rondom luchthavens. Dit kan bepaald worden aan de hand van de geluidscontouren/beperkingsgebieden ten aanzien van vliegtuiggeluid. Deze geluidscontouren/beperkingsgebieden voor alle Nederlandse luchthavens (inclusief militaire velden) kunnen op korte termijn (2018/2019) in het Informatiehuis Geluid opgenomen worden. Daarmee kan simpel gezien worden of er – omwille van het vliegtuiggeluid – wel of niet onder voorwaarden mag/kan worden gebouwd. In de analysefase is ook de behoefte naar voren gekomen om de effecten van vliegtuiggeluid en andere geluidsbronnen (bijvoorbeeld van een weg of spoorweg) samen te kunnen bezien. Dit kan bijvoorbeeld beleidsmatig relevant zijn voor gemeenten. Voor het kunnen uitvoeren van cumulatieberekeningen volstaan deze geluidscontouren/beperkingsgebieden niet. Rasterkaarten zouden dit wel (eenvoudig) mogelijk kunnen maken. Het onderzoeken en ontwikkelen van deze

rasterkaarten is een volgende denkbare stap in de doorontwikkeling van de basisinformatieproducten (geluidscontouren/beperkingsgebieden). Voor wat betreft de militaire vliegvelden zal hierover met het ministerie van Defensie overlegd worden.

- **Het definiëren van een eerste tranche werkpakket (2018/2019)**, waarvan de ontwikkeling van nieuwe informatieproducten uitmaakt, die noodzakelijk zijn op grond van de nieuwe regelgeving (registers voor geluidproductieplafonds. Hierbij zullen mede de bevindingen van de voorlopige analyse van de regelgeving betrokken worden. Ook maakt hiervan onderdeel uit het helpen ontwikkelen van een breed gedragen plan van aanpak voor een basisvoorziening generieke wegverkeersgegevens (in dat plan staat vermeld op welke wijze de ontwikkeling plaats vindt: het is niet gezegd dat dit het Informatiehuis Geluid is).

Hieronder vallen de volgende hoofdactiviteiten:

- Het ontwikkelen van een informatiemodel voor geluidregisters, samen met de betrokken partijen.
- Met de verantwoordelijke partijen voor de verschillende registers voor de geluidproductieplafonds opstellen van een werkplan: wat, wanneer, wie, volgens welke kwaliteitseisen, hoe/organisatie (wie hakt knopen door bij eventuele discussies), financiële aspecten. Werkproces uitwerken (proeftuin, pilot)
- Met de betrokken partijen op basis van de resultaten van de verkenning wegverkeersgegevens (2016) mee helpen opstellen van een gedragen plan van aanpak: wat, wanneer, wie, volgens welke kwaliteitseisen, hoe/organisatie (wie hakt knopen door bij eventuele discussies: wie is opdrachtgever en hoe zit het met de financiering van e.e.a.).
- Het verkennen/opstellen van een programma van eisen voor de ontwikkeling van een bewerking/specifieke toepassing van een 3D-omgevingsmodel, met behulp waarvan het mogelijk is om geluidberekeningen uit te voeren en daar waar mogelijk betrokken zijn bij de centrale ontwikkelingen op dit terrein om de bruikbaarheid voor geluid zo goed mogelijk vorm te geven.

- **Het samenstellen van een groslijst ideeën met mogelijke nieuwe informatieproducten**

Hieronder vallen de volgende hoofdactiviteiten:

- Consultatie van de verschillende groepen gebruikers over de groslijst van mogelijke nieuwe informatieproducten (de lijst is daarbij geen doel op zichzelf, maar een vorm waarin de informatiebehoeften van deze groep gebruikers zo concreet mogelijk in beeld gebracht kan worden. Tot deze groslijst behoort onder meer de signaleringskaart (waar in 2016 een verkenning van heeft plaats gevonden) en een 3 D omgevingsmodel dat ook voor geluid gehanteerd kan worden. Bijlage 2 bij dit rapport bundelt de tot dusverre naar voren gebracht ideeën. Het is van belang dat op deze groslijst de ideeën van alle soorten gebruikers een plek krijgen, zodat aan de doelstellingen van het DSO in brede zin invulling gegeven kan worden.
- Bepalen van de relevante criteria aan de hand waarvan met partijen bepaald kan worden welke van deze ideeën meer en minder voorrang heeft (dit leidt tot

een voorlopige 2^e tranche werkpakket voor 2018 en verder). Deze prioriteitsstelling vindt plaats in afstemming met of als onderdeel van de bredere ontwikkeling van de Informatiehuizen en het DSO.

- Uitwerken van een procesaanpak om prioritair geachte ideeën op te pakken (proeftuin/pilot).

Voor het Informatiehuis Geluid is eerder al een stakeholders klankbordgroep samen gesteld. Deze komt, afhankelijk van de ontwikkelingen op dat moment, in beginsel 4 x jaar bijeen. In het plan van aanpak zal beschreven worden hoe de werkorganisatie rondom de drie sporen georganiseerd zal worden.

BIJLAGEN

1. Resultaten IST analyse
2. (aanzet) Voorlopige lijst ideeën nieuwe informatieproducten (ontwikkellijst)
3. Aandachtspunten uit de praktijk voor ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid

Bijlage 1

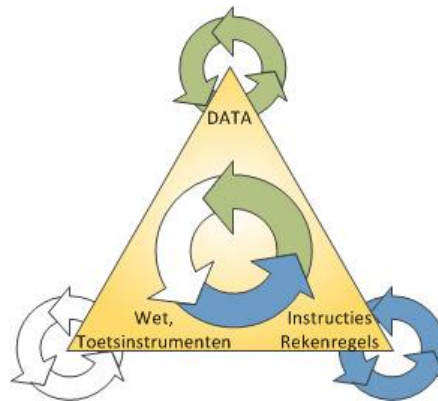
Resultaten IST analyse DHV

Er zijn ook IST analyses beschikbaar voor de werkvelden wegverkeer, spoor, industrie en luchtvaart.

IST-analyse

Voor een verdiepingsslag op de huidige in het kader van deze nadere analyse een analyse uitgevoerd.

Uitgangspunt van de analyses van RHDHV is toetsinstrumenten, rekenregels/instructies bepaalt. Met name waar het gaat om bruikbaarheid. Met andere woorden: de nooit een op zichzelf staande entiteit, maar context van het product ook in de context worden beschouwd. De IST-analyse is dan uitgevoerd.

praktijk heeft RHDHV zogeheten IST-

dat de driehoek van en data, de kwaliteit bestendigheid en kwaliteit van data is moet behalve in de van deze driehoek ook als zodanig

Er is een overzicht gemaakt van de databestanden behorende bij het Informatiehuis Geluid. Daarbij is gestreefd naar volledigheid. De gekozen methodiek is integraal. Dat wil zeggen, dat niet alleen naar data is gekeken, maar ook naar instructies (kaders- en richtlijnen), rekenregels, rekenmodellen en toetsinstrumenten. De bestaande governance komt terug bij het beheer van databestanden, wetgeving en kaders en richtlijnen. Voor de beoordeling is gekozen voor een vraaggestuurde methodiek.

Juridische Producten

Allereerst zijn alle mogelijke combinaties van juridische producten (OTB, MER, PIP, etc.), bevoegd gezag (Rijk, Provincie, gemeente) en initiatiefnemer in beeld gebracht. Deze zijn gecategoriseerd naar juridische producten met grotendeels gelijk datagebruik. Voor bijvoorbeeld het werkveld wegverkeer zijn zo 120 combinaties teruggebracht tot een 10-tal categorieën. Per product is vervolgens een beoordeling gemaakt van de kwaliteit van de relevante databestanden, toetsinstrumenten, modellen, rekenregels en kaders en instructies. Tabel -4 geeft een overzicht van de producten, sub producten en akoestische sub producten.

Tabel -4: Overzicht juridische producten Geluid (2015)

Product	Sub product	Akoestisch sub product
EU-kartering	Gemeentelijke geluidskaarten	n.v.t. / div.
Visie / Verkenning	Landelijke karteringsrapportage	Nieuwbouw (WGH)
MER	Structuurvisie / Gebiedsvisie	Nieuwe aanleg (WGH)
Besluit / Regeling met rechtsgevolgen	Verkenning	Onderzoek vaststelling GPP (WM)
Vergunning	MER-analyse (alternatieven/effect vegetijking)	Reconstructie onderzoek (WGH)
Naleving	PlanMER (haalbaarheidsanalyse)	Onderzoek wijziging GPP (WM)
Controleonderzoek	ProjectMER (toetsing)	Gevelisolatie
	Bestemmingsplan (herziening / nieuw)	Natuuronderzoek
	Provinciaal inpassingsplan	Zonebeheer
	(ontwerp) Tracebesluit	Onderzoek stiltegebieden
	Omgevingsvergunning	Autonome sanering
	Saneringsplan	Gekoppelde sanering
	Monitoring / Handhaving	Sanering WGH
	Maatregelenonderzoek	Gewijzigd gebruik luchthaven
	Luchthaven besluit	Monitoringsverslag
	Luchthaven regeling	Handhavingsrapportage
	Luchthavenverkeerbesluit Schiphol (LVB)	Vestiging Bedrijf
	Luchthavenindelingbesluit Schiphol (LIB)	Gewijzigd gebruik bedrijf
	Zonevaststelling / -wijziging	Referentieniveau omgevingsgeluid
	Bouw- / sloopvergunning	Vervallen vergunning
	Toetsing voorschriften	Realisatie Windturbine

Bestaande wet- en regelgeving

Vervolgens is gekeken welke toetsinstrumenten, rekenregels, modellen en kaders & richtlijnen behoren bij de verschillende producten. Tabel 5 geeft een overzicht.

Tabel -5: Overzicht van bestaande wet- en regelgeving Geluid (2015)

Toetsinstrumenten	Rekenregels	Modellen	Kaders & richtlijnen
Wet milieubeheer	Standaard Rekenmethode 1	GeoMilieu	Kader Akoestisch Onderzoek Wegverkeer
Wet geluidhinder	Standaard Rekenmethode 2	WinHavik	Kader Doelmatigheids criterium Geluidsmaatregelen
Ministriële Regelingen	Standaard Karteringsmethode 2	Silence	diverse richtlijnen
Natuurbeschermings wet	Reken- en meetvoorschrift geluid	Urban Strategy	Doelmatigheids criterium Provincies
K&R	Regeling Burgerluchthavens	Standaard Rekenmethode 1	Instructie Rijkswegen Natuurbeschermingswet
Wet luchtvaart	Regeling milieu-informatie luchthaven Schiphol	SoundCheck	Besluit burgerluchthavens
Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens	Methode II	SoundBase	Regeling milieu-informatie luchthaven Schiphol
Wet ruimtelijke ordening	Handleiding meten en rekenen industrielawaai	Lden-tool	HILVER
bestaande vergunning		Diverse eigen implementaties	Circulaire Bouwlawaai
Bouwbesluit		GeoNoise	Zonebeheerplannen
Algemene Plaatselijke Verordening			Modelregels
Diversen			IL-HR-15-01

Data

Tot slot zijn alle benodigde databestanden in kaart gebracht. De werkvelden wegverkeer en spoor bevatten de meeste unieke bestanden en deze zijn weergegeven in Tabel -6. Net als in *Tabel 3: Overzicht Informatiehuis Geluid in 2024* is onderscheid gemaakt in de drie datasoorten *data voor bronemissie, overdracht* en *imissie*. Daarnaast is er een categorie ‘aanvullend’ opgenomen. Voor het werkveld industrie zijn er voor de datasoorten *overdracht* en *imissie* geen aanvullende bestanden t.o.v. de werkvelden wegverkeer en spoor nodig. Bronemissies voor industrie zijn gebaseerd op metingen, kengetallen en/of bestaande meetgegevens. Voor het werkveld luchtvaart wordt binnen de huidige wet- en regelgeving gewerkt met contourkaarten.

Onderstaand worden 43 unieke bestanden benoemd. Hierbij gaat het ook over *bestandscategorieën* zoals "Intensiteiten uit regionale of stedelijke verkeersmodellen" en "Beheer & onderhoud gemeente / provincie". Het totaal aantal benodigde bestanden in het geluid domein is dus groot.

Tabel -6: Overzicht benodigde databestanden voor de werkvelden wegverkeer en spoor in de huidige situatie (2015). Unieke bestanden zijn genummerd (géén dubbelingen).

	Wegverkeer	Spoor
Bronemissie		
Emissiekentallen en correcties op bronemissie	<ol style="list-style-type: none"> 1. RMV 2. Correcties op bronemissie per verharding 3. Aanvullende correctie poreus asfalt 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ RMV 36. Correcties op bronemissie per bovenbouw 37. Aanvullende correcties bijzondere bovenbouw
Verkeerscijfers - Intensiteiten (en verrijking spoor)	<ol style="list-style-type: none"> 4. Geluidregister 5. NRM 6. Inweva 7. Intensiteiten uit Regionale of stedelijke verkeersmodellen 	<ol style="list-style-type: none"> 37. Geluidregister 38. Intensiteiten uit (capaciteits)berekeningen dienstregeling spoor 39. Intensiteiten uit dienstregelingen (snel)trams / metro 40. Notitie Reikwijdte en detailniveau
Verkeerscijfers - Verrijking, voertuigcategorieën	<ol style="list-style-type: none"> 8. Verrijkingcijfers 9. Tellingen 	<ol style="list-style-type: none"> 41. Verrijkingcijfers
Snelheden	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister 10. NSL monitoringstool 11. Beheer & onderhoud gemeente/provincie 12. Snelheden uit Maximumsnelheden. info 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister 42. Snelheden (snel)trams en metro's
Geografie bron (weg / spoor / industrie)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister 13. DTB 14. NWB 15. Top10 16. GBKN 17. BGT 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister ▪ Top10
Wegdekverhardingen en type bovenbouw spoor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister 18. Weggeg Beheer & onderhoud gemeente/provincie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister ▪ Beheer & onderhoud gemeente/provincie
Bronemissie		
Overdracht		
Hard-Zacht gebieden	<ul style="list-style-type: none"> ▪ DTB ▪ BGT ▪ Geluidregister 19. CBS bodemgebruik / woonkernen ▪ Top10 ▪ GBKN 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BGT ▪ CBS bodemgebruik / woonkernen ▪ Top10 ▪ GBKN
Geluidafschermende	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister

voorzieningen - ligging & hoogte	<ul style="list-style-type: none"> ▪ GBKN ▪ BGT ▪ Top10 20. Top10NL 3D 21. Commerciele inwinning, bijv. door Fugro	43. BBK <ul style="list-style-type: none"> ▪ GBKN ▪ BGT ▪ Top10 ▪ Top10NL 3D
Geluidafschermdende voorzieningen – eigenschappen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister ▪ Beheer & onderhoud RDs / gemeente / provincie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister ▪ Beheer & onderhoud RDs / gemeente / provincie
Gebouwen en overige afschermdende objecten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister 22. BAG 23. AHN <ul style="list-style-type: none"> ▪ GBKN ▪ BGT ▪ Top10 ▪ Top10NL 3D ▪ Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) 24. Overzicht digitale bestemmingsplanne n (Ruimtelijke plannen.nl)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geluidregister BAG AHN GBKN BGT Top10 Top10NL 3D Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) Overzicht digitale bestemmingsplannen (Ruimtelijke plannen.nl)
Maaiveldhoogte weg, scherm, overdrachtspad	<ul style="list-style-type: none"> ▪ AHN ▪ DTB ▪ Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ AHN ▪ Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft)
Imissie		
Toetslocaties en – hoogte, bestemmingen en functies	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BAG ▪ Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) 25. HGW besluiten 26. Toekomstplannen voor 2015 en 2030, laatste actualisatie in 2008 - (Nieuwe kaart van Nederland) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Overzicht digitale bestemmingsplanne n (Ruimtelijke plannen.nl) ▪ Top10NL 3D 27. Maximale waarden / toetswaarden 28. Saneringslijsten	<ul style="list-style-type: none"> ▪ BAG ▪ Commerciele inwinning (o.a. Fugro / I-Delft) ▪ HGW besluiten ▪ Toekomstplannen voor 2015 en 2030, laatste actualisatie in 2008 - (Nieuwe kaart van Nederland) ▪ Overzicht digitale bestemmingsplannen (Ruimtelijke plannen.nl) ▪ Top10NL 3D ▪ Maximale waarden / toetswaarden ▪ Saneringslijsten
Aanvullend		
Data specifiek voor Onderzoek Natuur & stiltegebieden	29. Geografische ligging Natura2000 gebieden 30. Geografische ligging Natuur Netwerken	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geografische ligging Natura2000 gebieden ▪ Geografische ligging Natuur Netwerken ▪ Toetshoogte

	31. Toetshoogte ontvangers 32. Geografische ligging Stiltegebieden	ontvangers ▪ Geografische ligging Stiltegebieden
Data specifiek voor Geluidwerende maatregelen (omgevingsvergunning, e.a. producten)	33. Plattegronden en gevelaanzichten en doorsneden / details	▪ Plattegronden en gevelaanzichten en doorsneden / details
Data specifiek voor naleving / fourthrestel	34. Jaarlijkse mutaties per regio op de in het register opgenomen databestanden 35. Jaarlijkse geconstateerde fouten in het register	▪ Jaarlijkse mutaties per regio op de in het register opgenomen databestanden ▪ Jaarlijkse geconstateerde fouten in het register

Overlap met andere huizen

De verkeersgegevens hebben overlap met de Informatiehuizen Lucht, Externe Veiligheid en Bouw. Bestanden zijn echter niet identiek. De verschillende huizen vragen niet exact dezelfde gegevens (andere doorsneden, andere nauwkeurigheden en andere peiljaren).

Bevoegd gezag, beheer en ontsluiting

Elk databestand heeft een eindverantwoordelijke: het bevoegd gezag. Daarnaast is er het beheer van de data. Dit is in veel gevallen een andere speler dan het bevoegd gezag. De ontsluiting tot slot, kan weer bij een andere speler liggen. Tabel -7 geeft een overzicht van de verschillende spelers. Merk op dat er ook commerciële partijen bij zitten, ook bij het bevoegd gezag.

Tabel -7: Overzicht spelers bevoegd gezag, beheer en ontsluiting gegevensvoorziening Geluid 2015.

Bevoegd gezag	Beheer	Ontsluiting
Minister I&M	Ministerie I&M	Ministerie I&M
Gedeputeerde Staten	Provincies	Provincies
Gewestbestuur	Gemeenten	Gemeenten
Burgemeester & Wethouders	Omgevingsdiensten	Omgevingsdienst
Vervoersregio	Bureau Sanering Verkeerslawaaï	Bureau Sanering Verkeerslawaaï
Commercieel	RWS	Bureau Monitoring
	RIVM	Kadaster
	ProRail	RWS
	Vervoerders	CROW
	Commercieel	InfoMil
		ProRail
		Vervoerders
		Commercieel

Kwaliteit: de 3 b's

Alle benodigde toetsinstrumenten, rekenregels, modellen, kaders & richtlijnen en databestanden zijn beoordeeld op kwaliteit volgens de drie b's: beschikbaar, bruikbaar en bestendig. Dit is gedaan voor de verschillende juridische producten zoals genoemd in Tabel -4. Dat is nodig omdat een bestand voor het ene juridische product zowel bruikbaar als bestendig kan zijn, maar voor een ander juridisch product niet. De volledige analyses per werkveld worden als aparte bijlagen/bestanden geleverd. Tabel -8 geeft een samenvatting per werkveld. In de huidige uitvoeringspraktijk van geluid kunnen alle juridische producten

worden geleverd op basis van beschikbare data, instructies etc. Ook blijkt dat de meeste juridische producten bestendig zijn, dat wil zeggen dat ze in de praktijk stand houden bij de rechter.

Dit betekent niet dat er geen afbreukrisico's zijn. Evenmin geldt dat alle data kant-en-klaar voor handen is: veel data moet worden afgeleid van diverse andere bronbestanden om het bruikbaar te maken voor de rekenmodellen. Dit gebeurt veelal naar eigen inzicht van de onderzoeker. Veel data kan daarom nog worden verbeterd. Sommige rekenregels, modellen en instructies kunnen eenduidiger zodat er minder ruimte voor interpretatie is.

Tabel -8: Samenvatting van de kwaliteitsbeoordeling volgens de drie b's voor de werkvelden wegverkeer, spoor, industrie en luchtvaart.

	Wegverkeer	Spoor	Industrie	Luchtvaart
Toetsinstrumenten	Goed	Goed	Goed	Zeer goed
Rekenregels	Zeer goed	Zeer goed	Goed	Voldoende
Modellen	Goed	Goed	Voldoende	Onvoldoende
Kaders & Richtlijnen	Voldoende	Voldoende	Goed	Zeer goed
Data	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Onvoldoende

Legenda	Onvoldoende	Onvoldoende
	Voldoende	Voldoende
	Goed	Goed
	Zeer goed	Zeer goed

De *bruikbaarheid* van data voor de werkvelden *wegverkeer*, *spoor* en *industrie* is aangemerkt als voldoende, maar kan aanzienlijk verbeterd worden. De benodigde data is wel beschikbaar, maar vaak niet direct bruikbaar. De noodzakelijke bewerking laat ruimte voor interpretatie. Dit heeft gevolgen voor de bestendigheid.

De *bestendigheid* van kaders & richtlijnen voor de werkvelden *wegverkeer* en *spoor* is aangemerkt als voldoende, maar kan verbeterd worden doordat de rekenregels ruimte overlaten voor interpretatie bij het omzetten naar modellen.

De *beschikbaarheid* van modellen voor het werkveld *industrie* is aangemerkt als voldoende, maar kan aanzienlijk verbeterd worden. Het gaat hierbij om de gezoneerde industrieterreinen.

Voor het werkveld *luchtvaart* is de IST-analyse uitgevoerd met in gedachten het zelf uitvoeren van berekeningen aan luchtvaartlawaaï. Dit is relevant voor het doen van cumulatieve berekeningen, maar niet voor de directe toetsing aan beperkingengebieden en contouren.

(aanzet) voorlopige lijst ideeën nieuwe informatieproducten

In de analysefase zijn verschillende activiteiten uitgevoerd om de (mogelijke) behoeften bij gebruikers, zo mogelijk in de vorm van informatieproducten, in beeld te krijgen. Zo zijn er werkbijeenkomsten gehouden, gesprekken gevoerd en onderzoeken uitgevoerd. Ook is gekeken of er uit andere trajecten ideeën voor mogelijke informatieproducten van het Informatiehuis Geluid naar voren zijn gekomen. Gebruikers zelf hebben aangegeven dat zij in deze fase van het proces nog niet in staat zijn om gedetailleerde en concrete wensen te formuleren (zo is bijvoorbeeld door gemeenten het idee van ‘klantreizen’ geopperd om de informatiebehoeften in een vervolgstadium concreter te krijgen).

De ideeën, die tot dusverre naar voren zijn gekomen, zijn op deze lijst opgenomen. Deze lijst zal in het vervolgproces met voortschrijdend inzicht verder aangevuld en aangepast worden. De geopperde ideeën zijn van verschillende aard (soms algemeen, soms concreet), en door verschillende gebruikers van mogelijk belang geacht. De functie van deze lijst is om bij het opstellen van de (jaarlijkse) werkpakketten in het kader van het Informatiehuis Geluid, te bezien of en zo ja welke nieuwe informatieproducten nader onderzocht / ontwikkeld kunnen worden.

Signaleringskaart

Dit idee sluit aan bij het beeld van: ‘met één klik op de kaart duidelijkheid krijgen’. Uit de analysefase blijkt een grote behoefte om bestaande informatie op digitale kaarten weer te geven. Zo heeft men bijvoorbeeld grote moeite om geldende regelgeving en beleid naar praktijksituaties te vertalen. Een signaleringskaart zou onderscheid kunnen maken tussen plannen waar geluidsaspecten een rol (zouden kunnen) spelen en projecten waarvoor dat niet het geval is. Daarbij wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van het NIBM begrip (niet in betekenende mate). De potentie is: grote lastenverlichting voor niet te complexe plannen

Hier kan een relatie gelegd worden met het gebruik van de landelijk vastgestelde signaleringskaart voor de END kartering. In Nederland zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het uitvoeren van de END-kartering. In de praktijk blijkt dat lang niet alle gemeenten hier goed voor toegerust zijn met als gevolg een duidelijk kwaliteitsverschil tussen de verschillende gemeentelijke END-kaarten. Daarnaast zijn niet alle gemeenten END-plichtig met als gevolg dat er op basis van de END-kaarten alleen geen land dekkende geluidkaart gemaakt kan worden. In 2016 is een eerste verkenning naar een signaleringskaart uitgevoerd, en op basis van deze bevindingen zou nader bezien kunnen worden of , en zo ja binnen welke kaders ontwikkeling mogelijk/haalbaar is.

In 2016 is gestart met een eerste verkenning.

Provinciale geluidkaart

Voor geluid is data nodig van vele bronhouders. Gemeenten vormen daar een wezenlijk onderdeel van. In de provincie Utrecht loopt een initiatief om door de provincie en gemeenten gezamenlijk een geluidkaart op te stellen. In 2016 is overleg tussen de provincie en het RIVM gestart over dit project. Voor het RIVM in de rol van huismeester van het Informatiehuis Geluid zal de focus daarbij liggen op wijze waarop data uitgewisseld kan

worden en om een beeld te krijgen van de aanwezige data. Gesproken wordt over de mogelijkheid om dit idee gezamenlijk in de vorm van een pilot op te pakken.

Rasterkaarten voor vliegtuiggeluid

Doel van deze rasterkaarten is om op eenvoudige wijze cumulatieberekeningen met vliegtuiggeluid (en andere geluid afkomstig van andere bronnen) te kunnen maken. Indien gemeenten behoeften hebben om de effecten van vliegtuiggeluid en andere geluidsbronnen (bijvoorbeeld van een weg of spoorweg) samen te kunnen bezien, zullen cumulatieberekeningen gemaakt moeten worden. Dit kan niet aan de hand van de geluidscontouren/beperkingsgebieden ten aanzien van vliegtuiggeluid. Aan de hand van deze geluidscontouren/beperkingsgebieden kan bepaald worden waar wel, niet of beperkt gebouwd mag worden rondom luchthavens.

(uniform/basis) systeem met gegevens over bedrijven

Op dit moment zijn er verschillende systemen (soms lokaal, soms provinciaal) met gegevens over bedrijven waarbij niet altijd geheel duidelijk is welke leidend en actueel is.

Queries

Gebruikers hebben de algemene wens geuit om zelf queries uit te kunnen voeren. Deze queries op zich zijn ook als informatieproducten te beschouwen.

Mogelijke informatieproducten voor industrielawaai

In de geluidregelgeving wordt een belangrijk onderscheid gemaakt tussen bedrijven op gezonde industrieterreinen, waar een vorm van zonebeheer wordt gevoerd, en overige bedrijven, al dan niet op bedrijfsterreinen. De belangrijkste wijziging die met Swung 2 wordt doorgevoerd is dat bij bedrijventerreinen het systeem van geluidproductieplafonds toegepast gaat worden. Kleinere bedrijven vallen onder het Activiteitenbesluit. Daarin worden drie categorieën bedrijven onderscheiden: een categorie A, waarvan de effecten op de omgeving verwaarloosbaar zijn en waaraan geen procedurele verplichtingen worden opgelegd, een categorie B, waarbij een bedrijf bij vestiging of wijziging een melding moet doen (daarbij moet een akoestisch rapport worden ingediend, op basis waarvan het bevoegd gezag kan beoordelen of de inrichting al dan niet aan de in het Activiteitenbesluit gestelde geluidnormen voldoet), en een categorie C waarbij de bedrijven vergunningplichtig zijn. Het beleid ten aanzien van industrielawaai in de Omgevingswet, de aanvullingswet Geluid en de onderliggende regelgeving is nog niet geheel uitgekristalliseerd.

Mogelijke informatieproducten (anders dan de basisgegevens voor geluidberekeningen):

- Standaardisatie van modellen: het is noodzakelijk dat er ook voor industrielawaai een gestandaardiseerd rekenhart komt, zodat de modeluitkomsten niet meer afhankelijk zijn van welke software implementatie van het reken-en meetvoorschrift wordt gebruikt.
- Onderzoek of het mogelijk is een standaard reken tool te ontwikkelen dat in minder complexe situaties door niet akoestisch geschoolden kan worden gebruikt, zodat

initiatiefnemers zelf de effecten van hun bedrijf kunnen berekenen en in de vergunningaanvraag kunnen opnemen.

- Actueel beeld van de geluideffecten van bedrijventerreinen met een GPP. Hiervoor dient een eenduidige systematiek voor GPP-registratie en voor het actueel houden daarvan te worden ontwikkeld. GPP-waarden uit de monitoring dienen in verband met de toegankelijkheid door derden te worden vertaald naar geluidcontouren in de omgeving van de terreinen.
- Beeld van de geluideffecten van overige bedrijven. Dit is een zeer diverse categorie, die slechts gedeeltelijk geluidrelevant is.
- Beeld van de geldende normen en vergunningen. Om berekende geluidbelastingen te kunnen toetsen is een beeld nodig van de geldende omgevingswaarden. Dat zijn in de eerste plaats de waarden die zijn vastgelegd in het Bkl, maar ook de waarden die in afwijking daarvan in de verschillende omgevingsplannen en – visies zijn opgenomen. Naast een beeld van de actuele situatie is het nodig een beeld te hebben van de vergunde geluidsruimte, omdat deze ruimte zonder verdere procedures opgevuld kan worden. Hiervoor is het nodig een vergunningenbestand te maken. Dit bestand zal alle aspecten van een omgevingsvergunning moeten omvatten.
- Kaarten. In ieder geval de 5-jarlijkse END kaart, en afhankelijk van de kwaliteit van de invoergegevens, een signalerings- danwel een toetsingskaart.

Noodzakelijke basisgegevens zijn: 3 D omgevingsmodel en scenario's (voor bedrijvigheid kan het tempo van ontwikkeling veel meer locatie, dan wel bedrijfstak specifiek zijn dan voor verkeer).

Aandachtspunt: gegevens over de geluidsbronnen van de bronnen kennen bij industrielawaai een grote variëteit. Vaak worden deze per bedrijf of installatie bepaald via akoestisch onderzoek. Daarbij wordt door de verschillende adviesbureaus gebruik gemaakt van eigen ervaringsgegevens.

De meeste prioriteit hebben het maken van een GPP-register, en daarmee onlosmakelijk verbonden een gestandaardiseerd rekenhart en eenduidige monitoringssystematiek, aangezien deze noodzakelijk zijn om de nieuwe regelgeving uit te voeren.

(andere) ideeën voor pilots

Bij het inrichten van pilots kan gewerkt worden met in andere projecten/programma's ontwikkelde aanpakken en instrumenten (zoals AERIUS, Urban Strategy), zodat van andere ervaringen geleerd kan worden, er niet 'vanaf 0 begonnen hoeft te worden', en beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk ingezet kunnen worden. Deze pilotaanpak is zowel relevant voor ontwikkeling van informatieproducten voor het Informatiehuis Geluid, als informatieproducten, die voor meerdere huizen relevant zijn. Zo is bijvoorbeeld bij het laatste het idee geopperd voor een pilot om te kijken of, en hoe Floating Car Data (FCD) gebruikt zou kunnen worden om de verkeersdata met betrekking tot de huidige situatie te kunnen controleren/verrijken (relevant voor de ontwikkeling van een gemeenschappelijke basisvoorziening wegverkeersgegevens).

Aandachtspunten uit de praktijk voor ontwikkeling van het Informatiehuis Geluid

- ✓ Naast verregaande digitalisering blijft persoonlijk contact van belang. Het afwegen van belangen, het leveren van maatwerk en het verkrijgen van draagvlak is in het algemeen mensenwerk. Er moet dan ook opgepast worden voor het creëren van niet realistische verwachtingen ('met één druk op de knop een vergunning').
- ✓ Een te grote vrijblijvendheid met betrekking tot het gebruik van het Informatiehuis Geluid kan een afbreukrisico vormen voor de bestendigheid ervan. Anders gezegd, als een gebruiker niet verplicht is om bepaalde informatie uit het Informatiehuis Geluid te hanteren, maar ook informatie uit ander kader, kan dit als effect hebben dat bronhouders (leveranciers van data) minder incentives ervaren om alle relevante data in het Informatiehuis Geluid beschikbaar te stellen en om die op een kwalitatief peil te houden.
- ✓ Naast gebruikers vormen ook dataleveranciers een belangrijke groep. Partijen als gemeenten en omgevingsdiensten zullen veelal zowel gebruiker als dataleverancier worden van het nieuwe stelsel. Juist voor deze partijen is het van belang dat zij ervaren dat de informatieproducten uit het DSO als zinvol ervaren, zodat er een intrinsieke motivatie is om de data leveren.
- ✓ De verwachting is dat bij kleine/middelgrote gemeenten de behoeften aan standaard informatieproducten, die noodzakelijk zijn voor besluiten gericht op rechtsgevolg, groot zal zijn. Het Informatiehuis Geluid biedt voor hen kansen om 'ontzorgd' te worden.
- ✓ Gemeenten hebben vaak met dezelfde soorten vragen en uitdagingen te maken bij de uitvoering van regelgeving. Zij kunnen van elkaar leren en best practices delen.
- ✓ Het lijkt erop dat gebruikers naast de standaard-informatieproducten de mogelijkheid wensen om zelf queries uit te (laten) voeren, zodat ingespeeld kan worden op specifieke eigen (ad hoc) informatiebehoeften, en er bijvoorbeeld ook eigen doorsneden gemaakt kunnen worden. Dit vereist dat gebruikers ook zelf bij de data kunnen.
- ✓ Het is aan te bevelen om in het digitale stelsel een loketfunctie in te richten die het mogelijk maakt om de gestelde vragen te registeren. Dit maakt het mogelijk om periodiek te analyseren welke vragen vaak voorkomen en of deze mogelijk de ontwikkeling van een standaard informatieproduct rechtvaardigen.
- ✓ Gebruikers vinden integriteit van data en informatiesystemen van het grootste belang.

- ✓ Gebruikers vinden een informatiesysteem met wat globalere informatie die compleet en consistent is belangrijker dan gedetailleerde stukken die niet op elkaar aansluiting.
- ✓ Gebruikers hebben behoefte aan ontsluiting van informatie op een zo gebruikersvriendelijke manier, zoals digitale kaarten.
- ✓ Het belang van een goede aansluiting van regelgeving en praktijk is benadrukt: de wijze waarop regelgeving is geformuleerd heeft aanzienlijke impact op de uitvoeringspraktijk. Dat vraagt om goede uitvoerbaarheidstoets bij de praktijk.
- ✓ Alvorens delen van het Informatiehuis Geluid/DSO in gebruik wordt genomen, moet dit grondig getest worden (standaard botsproef).
- ✓ Het DSO werkt vraag gestuurd met de gebruiker centraal. De gebruikersvraag gaat vaak niet alleen over één inhoudelijk domein. Om die reden kan het zinvol zijn om gebruikersvragen in samenhangende clusters van domeinen te benaderen (zoals lucht en geluid). In het DSO zijn inmiddels op verschillende plekken de gebruikersbehoeften in beeld gebracht: per Informatiehuis, daarnaast zijn er Verkenningen InformatieVoorziening Omgevingswet (VIVO's) voor gemeenten, provincies en Waterschappen uitgevoerd, customer journeys etc. De informatie die aldus verzameld wordt, kan in beginsel voor alle Informatiehuizen van belang zijn. Een afstemming kan voor het vervolg zinvol zijn, mede om efficiency overwegingen.